



CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTEGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMMISSION DE L'ÉNERGIE, DE
L'ENVIRONNEMENT ET DU CLIMAT

COMMISSIE VOOR ENERGIE, LEEFMILIEU EN
KLIMAAT

Mardi

03-03-2020

Matin

Dinsdag

03-03-2020

Voormiddag

N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	Parti Socialiste
VB	Vlaams Belang
MR	Mouvement réformateur
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	Partij van de Arbeid – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	Open Vlaamse Liberalen en Democraten
sp.a	socialistische partij anders
cdH	centre démocrate Humaniste
DéFI	Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications :		Afkortingen bij de nummering van de publicaties :	
DOC 55 0000/000	Document parlementaire de la 55 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 55 0000/000	Parlementair stuk van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (op beigeleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Commandes :	Bestellingen :
Place de la Nation 2	Natieplein 2
1008 Bruxelles	1008 Brussel
Tél. : 02/ 549 81 60	Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be	www.dekamer.be
e-mail : publications@lachambre.be	e-mail : publicaties@dekamer.be

SOMMAIRE

Débat d'actualité sur la centrale Claus de Maasbracht et questions jointes de 1

- Kris Verduyckt à Marie-Christine Marghem (Énergie, Environnement et Développement durable) sur "Le refus des Pays-Bas de raccorder la centrale Claus à notre réseau électrique" (55003431C) 1
- Leen Dierick à Marie-Christine Marghem (Énergie, Environnement et Développement durable) sur "La centrale néerlandaise Claus de Maasbracht" (55003619C) 1
- Kurt Ravyts à Marie-Christine Marghem (Énergie, Environnement et Développement durable) sur "La centrale Claus de Maasbracht et le réseau électrique belge" (55003628C) 1
- Tinne Van der Straeten à Marie-Christine Marghem (Énergie, Environnement et Développement durable) sur "La connexion de la centrale Claus C de Maasbracht au réseau électrique belge" (55003708C) 1
- Vincent Van Quickenborne à Marie-Christine Marghem (Énergie, Environnement et Développement durable) sur "La centrale Claus C de Maasbracht" (55003726C) 1

Orateurs: Kris Verduyckt, Leen Dierick, Kurt Ravyts, Tinne Van der Straeten, Vincent Van Quickenborne, Bert Wollants, Marie-Christine Marghem, ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable

Débat d'actualité sur la procédure CRM et questions jointes de 9

- Bert Wollants à Marie-Christine Marghem (Énergie, Environnement et Développement durable) sur "La procédure de notification CRM" (55003560C) 9
- Kurt Ravyts à Marie-Christine Marghem (Énergie, Environnement et Développement durable) sur "Les remarques de la Commission européenne sur le mécanisme CRM et leur incidence sur le calendrier" (55003606C) 9
- Leen Dierick à Marie-Christine Marghem (Énergie, Environnement et Développement durable) sur "Le mécanisme de rémunération de la capacité" (55003616C) 9
- Vincent Van Quickenborne à Marie-Christine Marghem (Énergie, Environnement et Développement durable) sur "Le mécanisme de rémunération de la capacité" (55003701C) 9
- Kris Verduyckt à Marie-Christine Marghem (Énergie, Environnement et Développement durable) sur "L'évaluation européenne du mécanisme de rémunération de la capacité" (55003706C) 9
- Tinne Van der Straeten à Marie-Christine Marghem (Énergie, Environnement et Développement durable) sur "Le CRM" (55003710C) 9
- Malik Ben Achour à Marie-Christine Marghem 9

INHOUD

Actualiteitsdebat over de Claus-centrale in Maasbracht en toegevoegde vragen van 1

- Kris Verduyckt aan Marie-Christine Marghem (Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling) over "De weigering van Nederland om de Clauscentrale aan te sluiten op ons stroomnet" (55003431C) 1
- Leen Dierick aan Marie-Christine Marghem (Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling) over "De Nederlandse Clauscentrale in Maasbracht" (55003619C) 1
- Kurt Ravyts aan Marie-Christine Marghem (Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling) over "De Clauscentrale in Maasbracht en het Belgische stroomnet" (55003628C) 1
- Tinne Van der Straeten aan Marie-Christine Marghem (Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling) over "De aansluiting van de Claus C-centrale in Maasbracht op het Belgische stroomnet" (55003708C) 1
- Vincent Van Quickenborne aan Marie-Christine Marghem (Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling) over "De Claus C-centrale in Maasbracht" (55003726C) 1

Sprekers: Kris Verduyckt, Leen Dierick, Kurt Ravyts, Tinne Van der Straeten, Vincent Van Quickenborne, Bert Wollants, Marie-Christine Marghem, minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling

Actualiteitsdebat over de CRM-procedure en toegevoegde vragen van 9

- Bert Wollants aan Marie-Christine Marghem (Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling) over "De notificatieprocedure CRM" (55003560C) 9
- Kurt Ravyts aan Marie-Christine Marghem (Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling) over "De opmerkingen van de Europese Commissie over het CRM-mechanisme en de impact op het tijdspad" (55003606C) 9
- Leen Dierick aan Marie-Christine Marghem (Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling) over "Het capaciteitsvergoedingsmechanisme" (55003616C) 9
- Vincent Van Quickenborne aan Marie-Christine Marghem (Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling) over "Het capaciteitsvergoedingsmechanisme" (55003701C) 9
- Kris Verduyckt aan Marie-Christine Marghem (Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling) over "De Europese beoordeling van het capaciteitsvergoedingsmechanisme" (55003706C) 9
- Tinne Van der Straeten aan Marie-Christine Marghem (Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling) over "Het CRM" (55003710C) 9
- Malik Ben Achour aan Marie-Christine Marghem 9

(Énergie, Environnement et Développement durable) sur "Le CRM" (55003741C)

Orateurs: **Bert Wollants, Kurt Ravyts, Leen Dierick, Kris Verduyckt, Tinne Van der Straeten, Malik Ben Achour, Greet Daems, Vincent Van Quickenborne, Marie-Christine Marghem**, ministre de l'Énergie, de l'Environnement et du Développement durable

(Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling) over "Het CRM" (55003741C)

Sprekers: **Bert Wollants, Kurt Ravyts, Leen Dierick, Kris Verduyckt, Tinne Van der Straeten, Malik Ben Achour, Greet Daems, Vincent Van Quickenborne, Marie-Christine Marghem**, minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling

COMMISSION DE L'ÉNERGIE, DE L'ENVIRONNEMENT ET DU CLIMAT

du

MARDI 3 MARS 2020

Matin

COMMISSIE VOOR ENERGIE, LEEFMILIEU EN KLIMAAT

van

DINSDAG 3 MAART 2020

Voormiddag

La réunion publique de commission est ouverte à 10 h 38 et présidée par M. Malik Ben Achour.

De openbare commissievergadering wordt geopend om 10.38 uur en voorgezeten door de heer Malik Ben Achour.

Le **président**: Chers collègues, en attendant l'arrivée du président en charge de notre commission, M. Vincent Van Quickenborne, je vous propose d'entamer nos travaux.

Je vous rappelle que chaque intervenant dispose de deux minutes et trente secondes pour poser sa question.

01 Actualiteitsdebat over de Claus-centrale in Maasbracht en toegevoegde vragen van

- Kris Verduyckt aan Marie-Christine Marghem (Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling) over "De weigering van Nederland om de Clauscentrale aan te sluiten op ons stroomnet" (55003431C)
- Leen Dierick aan Marie-Christine Marghem (Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling) over "De Nederlandse Clauscentrale in Maasbracht" (55003619C)
- Kurt Ravyts aan Marie-Christine Marghem (Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling) over "De Clauscentrale in Maasbracht en het Belgische stroomnet" (55003628C)
- Tinne Van der Straeten aan Marie-Christine Marghem (Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling) over "De aansluiting van de Claus C-centrale in Maasbracht op het Belgische stroomnet" (55003708C)
- Vincent Van Quickenborne aan Marie-Christine Marghem (Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling) over "De Claus C-centrale in Maasbracht" (55003726C)

01 Débat d'actualité sur la centrale Claus de Maasbracht et questions jointes de

- Kris Verduyckt à Marie-Christine Marghem (Énergie, Environnement et Développement durable) sur "Le refus des Pays-Bas de raccorder la centrale Claus à notre réseau électrique" (55003431C)
- Leen Dierick à Marie-Christine Marghem (Énergie, Environnement et Développement durable) sur "La centrale néerlandaise Claus de Maasbracht" (55003619C)
- Kurt Ravyts à Marie-Christine Marghem (Énergie, Environnement et Développement durable) sur "La centrale Claus de Maasbracht et le réseau électrique belge" (55003628C)
- Tinne Van der Straeten à Marie-Christine Marghem (Énergie, Environnement et Développement durable) sur "La connexion de la centrale Claus C de Maasbracht au réseau électrique belge" (55003708C)
- Vincent Van Quickenborne à Marie-Christine Marghem (Énergie, Environnement et Développement durable) sur "La centrale Claus C de Maasbracht" (55003726C)

01.01 Kris Verduyckt (sp.a): Mevrouw de minister, we hebben het in deze commissie al eerder over deze centrale gehad, omdat die van erg groot belang zou kunnen zijn bij de energiebevoorrading van ons land. In die centrale wordt een behoorlijke hoeveelheid energie opgewekt en er waren plannen om aan te sluiten op het Belgische net.

Toen ik de vraag indiende, gebeurde dit naar aanleiding van het feit

01.01 Kris Verduyckt (sp.a): La centrale néerlandaise Claus de Maasbracht pourrait s'avérer extrêmement importante pour l'approvisionnement énergétique de la Belgique. M. Wiebes, ministre néerlandais des Affaires économiques et du Climat, refuse

dat minister Wiebes in Nederland heeft beslist om de kabel van 13 kilometer niet aan te leggen. Hij geeft daarvoor twee redenen: er zouden in Nederland mogelijk storingen door kunnen optreden en de aanleg komt ook niet overeen met het bestemmingsplan dat in die regio van tel is. In die zin is hij tegen die plannen.

In het verleden had u naar aanleiding van eerdere uitspraken vanuit de Nederlandse politiek al contacten met de Nederlanders. Was u op de hoogte van deze beslissing? Hebt u kennisgenomen van die motivering? Hoe schat u die in?

Wat zult u verder doen? Zult u zelf contact opnemen met de Nederlandse regering? Vindt u dat de firma zelf enig initiatief moet nemen? Wat zijn uw plannen ter zake?

Tot slot, meer algemeen: hoe ziet u de situatie in het kader van de energiebevoorrading van ons land en de energiezekerheid voor de toekomst?

01.02 Leen Dierick (CD&V): Mijnheer de voorzitter, collega's, de situatie is al geschetst, ik beperk mij dus tot mijn vragen.

Mevrouw de minister, wat zijn volgens u de gevolgen van de beslissing van uw Nederlandse collega over de mogelijke deelname van deze centrale? Zal deze deelname nu enkel nog onrechtstreeks kunnen, via de interconnecties? Hoe schat u de gevolgen daarvan in?

Hebt u ondertussen nog contact gehad met uw collega? Wat werd er dan besproken of wat was de conclusie daarvan?

Hebt u overlegd met de eigenaar van de centrale in Maasbracht en met Elia? Zo ja, wat werd daar besproken en wat zijn daarvan de conclusies?

Ten slotte, de FOD Economie heeft een screening uitgevoerd van het bestaande juridisch kader om na te gaan of er geen barrières zijn om buitenlandse capaciteit te laten meedoen. Afhankelijk van die analyse zou er nog een wetswijziging nodig zijn. Is die analyse ondertussen afgerond? Zo ja, welke wetswijziging is er nodig? Wanneer mogen we die verwachten?

01.03 Kurt Ravyts (VB): Mevrouw de minister, uiteraard heb ik ongeveer dezelfde vragen als mijn collega's.

Een van de redenen voor de weigering van de heer Wiebes is dat volgens hem de nieuwe Europese regelgeving ook aan bod komt. Die legt een verhoging op van het volume aan interconnectiecapaciteit, dat openstaat voor de marktpartijen.

Eind november hebt u inderdaad een juridische analyse aangekondigd omtrent een aantal lacunes en hindernissen in de bestaande wetgeving voor rechtstreekse, directe buitenlandse deelname. U wilde laten nagaan hoe die weggewerkt kunnen worden via een wijziging van het wetgevend kader en/of via contractuele bepalingen. U zei ook dat moet worden gerekend op de uitvoeringsbesluiten van het beruchte CRM en de akkoorden die tussen de TSO's en de regulatoren moeten worden afgesloten voor buitenlandse deelname, die ook steeds de mogelijkheid van rechtstreekse buitenlandse

néanmoins de connecter la centrale à notre réseau car cela risquerait de générer des perturbations sur le réseau néerlandais et l'opération n'est, en outre, pas autorisée selon le plan d'affectation de la région concernée.

La ministre belge a-t-elle été informée de ces éléments? Quelle sera sa réaction face à cette décision? Quelle est sa vision à propos de l'approvisionnement énergétique de la Belgique et de sa future sécurité énergétique?

01.02 Leen Dierick (CD&V): Quelles sont les conséquences de cette décision néerlandaise? La centrale pourra-t-elle encore participer indirectement à l'approvisionnement énergétique, par le biais d'interconnexions? La ministre a-t-elle déjà eu des contacts à ce sujet avec son homologue néerlandais, avec le propriétaire de la centrale et avec Elia? Quel est l'état d'avancement de l'étude relative aux éventuelles entraves juridiques à une participation de capacité étrangère?

01.03 Kurt Ravyts (VB): Selon le ministre néerlandais, M. Wiebes, l'UE impose une hausse du volume de capacité d'interconnexion ouvert aux acteurs du marché.

Quelle est l'incidence du refus néerlandais sur une éventuelle participation de cette centrale au mécanisme de rémunération de la capacité (CRM)?

capaciteit in aanmerking zullen moeten nemen.

Voorzitter: Vincent Van Quickenborne.

Président: Vincent Van Quickenborne.

Mevrouw de minister, wat is de stand van zaken van die juridische analyse van de wetgeving door de FOD Economie over de rechtstreekse buitenlandse capaciteit?

Wat betekent die beslissing voor een mogelijke deelname van de centrale van Maasbracht aan het CRM-mechanisme? Wordt die deelname nu misschien twijfelachtig? Hebt u daarover al contacten gehad met uw Nederlandse collega en/of met de exploitant?

01.04 Tinne Van der Straeten (Ecolo-Groen): Mevrouw de minister, op 27 november hebben wij in deze commissie al gesproken over de rechtstreekse deelname van buitenlandse capaciteit in het kader van de CRM, waarbij de casus van de Clauscentrale in Maasbracht specifiek bekeken werd. U zei op 27 november dat de juridische analyse, die een aantal lacunes en hindernissen in het huidige wetgevend kader had geïdentificeerd, gaande was. Er werd geanalyseerd hoe die weggewerkt kunnen worden via een wijziging van het wetgevend kader en/of via de contractuele bepalingen.

Wij hebben in die commissievergadering ook gesproken over de consultatie met de buurlanden, waarover ondertussen documentatie gepubliceerd is op de website van de FOD Economie. Daarin herhaalt Nederland, zowel de administratie als TenneT, voorstander te zijn van een interconnectie in plaats van directe deelname. Het consultatiedocument vermeldt dat België daarop heeft geantwoord dat een verdere analyse zal worden uitgevoerd. Intussen blijkt dat de concessieaanvraag op het Nederlandse grondgebied voor een rechtstreekse kabel geweigerd is in Nederland. De realisatie van die kabel zou overigens vijf jaar vergen.

Mevrouw de minister, wat is het resultaat van de verdere analyse van de opmerkingen van de Nederlandse administratie en de Nederlandse TSO, zoals vermeld in het consultatiedocument?

Wat is de stand van zaken omtrent de wijzigingen van het wetgevend kader en/of de contractuele bepalingen?

Heeft er nog contact plaatsgevonden met de Nederlandse overheid over de specifieke case van de Claus C-centrale?

01.05 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Mevrouw de minister, ik heb gelijkaardige vragen.

Het is niet de eerste keer dat wij in deze commissie over de Claus C-centrale spreken. Vorig jaar had de Nederlandse minister van Economische Zaken al een brief gestuurd waarin hij schreef dat hij de centrale het liefst enkel voor Nederland wilde behouden, aangezien er in Nederland in de komende jaren ook productiecapaciteit verdwijnt. Midden vorige maand kwam er het nieuws dat de concessieaanvraag van RWE voor de aanleg en het onderhoud van 10 kilometer kabel op Nederlands grondgebied door dezelfde minister Wiebes werd geweigerd.

01.04 Tinne Van der Straeten (Ecolo-Groen): Le 27 novembre, nous évoquions encore dans cette même commission la participation directe de capacité étrangère dans le cadre du CRM. Les Pays-Bas sont favorables à l'interconnexion plutôt qu'à la participation directe.

Quelle est la position de la Belgique? Quel est le résultat de la concertation avec les Pays-Bas?

01.05 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): L'an dernier, le ministre néerlandais, M. Wiebes, avait déjà envoyé un courrier dans lequel il indiquait qu'il préférerait garder la centrale pour les Pays-Bas uniquement, eu égard au fait qu'une perte de capacité est prévue dans ce pays au cours des prochaines années.

Que pense la ministre belge du *njet* de son collègue néerlandais à

Hij beroept zich hiervoor op twee adviezen, waarnaar ik verwijs in de vraag die ik heb ingediend. RWE reageert verrast op de weigering, maar rekent erop dat de concessie er uiteindelijk zal komen. Daarom heb ik een aantal vragen voor u.

Hoe staat u tegenover de weigering van de concessie door uw Nederlandse collega-minister? Werd u zelf door hem hiervan op de hoogte gebracht?

Welke gevolgen heeft dit voor de mogelijke deelname van deze capaciteit aan het toekomstige CRM-mechanisme? Geloof u nog in de deelname van deze centrale? Wanneer verwacht u dat de voorwaarden voor buitenlandse capaciteit om deel te nemen aan het CRM klaar zullen zijn?

01.06 Bert Wollants (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, er is al heel veel gezegd, maar ik wil nog een aantal zaken toevoegen.

Ik denk dat het duidelijk is geworden dat de situatie in de ons omliggende landen steeds nijpender wordt. Het feit dat de Clauscentrale nu geweigerd wordt door de heer Wiebes is dan ook niet toevallig. We zien het steeds vaker dat men als een gans op de eieren gaat zitten. We moeten ook vaststellen dat men in Nederland heel wat bezwaren heeft tegen het feit dat deze centrale zou beginnen leveren aan ons land, terwijl de uitstoot in Nederland gebeurt. Ook dat speelt in het hele dossier een rol.

Ik denk dan ook dat het aanleggen van de kabel wel wat meer voeten in de aarde heeft. Ik verwijs daarbij graag naar de discussie die we een tijdje geleden gehad hebben. Toen zei toenmalig vicepremier Vande Lanotte dat de kabel wel aangelegd kon worden op drie maanden tijd. Dat zei hij in augustus van 2014. Zo zou de centrale in de winter al stroom kunnen leveren. U herkent dit verhaal wellicht, mevrouw de minister.

Dit alles maakt dat een en ander minder evident is en dat het hebben van eigen productiecapaciteit niet altijd zo onverstandig is. Toevallig hebben we een aantal nucleaire centrales die daarvoor in aanmerking zouden kunnen komen. Maar ik kijk uiteraard heel erg uit naar wat er verteld zal worden over het rechtstreeks aansluiten van de centrale in Maasbracht.

01.07 Minister Marie-Christine Marghem: De geweigerde concessieaanvraag van RWE betrof de aanleg van een ondergrondse elektriciteitskabel teneinde een hoogspanningskabel aan te leggen tussen de Clauscentrale in Maasbracht en het schakelstation Van Eyck in de gemeente Kinrooi in België. Ik heb nog geen rechtstreeks contact gehad met minister Wiebes of met de exploitant, maar ik ben ingelicht over de weigering van de concessieaanvraag door mijn administratie, die een toelichting gekregen heeft vanwege de Nederlandse administratie nadat de beslissing bekendgemaakt was.

De Nederlandse administratie heeft mijn administratie bevestigd dat, rekening houdend met de adviezen ingewonnen bij TenneT en de betrokken gemeenten, de concessie afgewezen is op grond van redenen van technische aard en van ruimtelijke ordening. De Nederlandse minister van Economische Zaken en Klimaat kan bij de

l'égard de la demande de concession du propriétaire allemand RWE et de l'entretien de 10 km de câble sur le territoire néerlandais?

01.06 Bert Wollants (N-VA): Chez nos voisins, la situation énergétique devient également plus problématique et le refus du ministre Wiebes n'est donc pas une surprise. Les Pays-Bas rechignent par ailleurs à nous fournir de l'électricité car ils refusent de supporter les émissions que cette fourniture produirait. L'installation du câble risque dès lors d'être encore très laborieuse. C'est pourquoi il n'est certainement pas déraisonnable de disposer de notre propre capacité de production. Nous avons justement un certain nombre de centrales nucléaires pouvant assumer ce rôle. Quel est l'avis de la ministre sur le raccordement direct de la centrale à Maasbracht?

01.07 Marie-Christine Marghem, ministre: La demande de concession de l'entreprise énergétique RWE en vue de l'installation d'un câble électrique souterrain entre la ville néerlandaise de Maasbracht et la ville belge de Kinrooi a été refusée. Mon administration m'a informée de cette décision, mais je n'ai jusqu'à présent eu de contact à ce sujet ni avec le ministre Wiebes, ni avec l'exploitant.

Selon des informations en provenance de l'administration néer-

beoordeling van een concessie inderdaad blijkbaar alleen rekening houden met aspecten van milieu, techniek, veiligheid en ruimtelijke ordening.

Deze afwijzing betreft alleen het traject zoals beschreven in de aanvraag. Het staat RWE vrij om een nieuwe aanvraag in te dienen voor bijvoorbeeld een ander traject. Ik ben er niet van op de hoogte of RWE een nieuwe concessie zal aanvragen voor een ander traject; dit betreft een autonome beslissing van RWE. Het kan er als alternatief voor opteren om de Belgische markt te belevaren via interconnectoren in plaats van via een rechtstreekse kabel. Het kan dan deelnemen aan het capaciteitsvergoedingsmechanisme als onrechtstreekse buitenlandse capaciteit in plaats van met rechtstreekse buitenlandse capaciteit.

Het capaciteitsvergoedingsmechanisme is technologie-neutraal en a fortiori neutraal ten opzichte van de energieproducenten. Veilingen zullen beslissen wie uiteindelijk de nodige capaciteit mag aanleveren.

Ik heb dus nooit op een specifiek project of welbepaalde centrale gerekend. Het is uiteraard wel belangrijk dat het mechanisme goed ontworpen wordt en dat de veiligheidsparameters redelijk gekalibreerd worden, opdat er voldoende aanbod aan nieuwe capaciteit zal zijn om het gevraagde volume te leveren.

De juridische analyse van de deelname van rechtstreekse buitenlandse capaciteit heeft alleszins uitgewezen dat een wetswijziging niet nodig lijkt en dat de voorwaarden voor een deelname vastgelegd kunnen worden via koninklijke besluiten, in het bijzonder het koninklijk besluit dat de regels voor de buitenlandse deelname vastlegt, zoals bepaald in de CRM-wet. De wet bepaalt inderdaad dat op generieke wijze, onafhankelijk van het dossier-Maasbracht, voorwaarden voor de deelname van deze capaciteit worden vastgelegd. Deze voorwaarden zijn ingeschreven in het koninklijk besluit Cross-border.

J'ajoute que nous sommes en train de préparer des arrêtés royaux. Nous avons un arrêté spécifique pour les capacités qui seraient reliées à notre territoire. Cela suppose – et je réponds ainsi à la question de M. Wollants – qu'il y ait des accords entre les pays qui se relient exclusivement entre eux, notamment pour des raisons d'émissions de gaz à effet de serre, de statistiques que vous avez relevées, mais également les administrations et les autres pays, (...) à la condition vérifiée dans le cadre de la procédure de préqualification et d'apporter la preuve écrite de l'avis favorable et inconditionnel des autorités compétentes de l'État européen limitrophe sur le territoire duquel la capacité concernée est située.

Pour l'instant, vous aurez compris que l'autorisation est loin d'être accordée et qu'il n'est pas question que Maasbracht profite à la Belgique autrement que par les interconnexions classiques. Donc, si cette centrale est remise en fonction, elle participera au réseau national hollandais et, par ce biais et via les interconnexions entre la Hollande et la Belgique, elle participera aussi à certains moments à notre sécurité d'approvisionnement.

landaise, la demande a été rejetée pour des motifs techniques et pour des motifs d'aménagement du territoire. Lors de l'évaluation, le ministre néerlandais ne peut avancer que des motifs liés à l'environnement, la technique, la sécurité et l'aménagement du territoire. RWE peut toujours introduire une nouvelle demande pour une autre trajectoire mais elle peut également opter pour des interconnecteurs plutôt que pour un câble direct. Elle pourra dans ce cas participer au mécanisme de rémunération de la capacité ou CRM comme capacité étrangère indirecte plutôt que comme capacité étrangère directe.

Le CRM est neutre sur le plan de la technologie et a fortiori, neutre à l'égard des autres producteurs d'énergie. Les enchères décideront qui, en fin de compte, pourra apporter la capacité nécessaire. Il importe qu'il y ait une nouvelle capacité suffisante pour apporter le volume demandé.

L'analyse juridique a montré qu'une modification législative n'est pas nécessaire et que les conditions de participation peuvent être définies par arrêté royal.

Er is een besluit in de maak inzake de capaciteiten die specifiek met ons land verbonden zijn. Dat veronderstelt dat er, gezien de uitstoot van broeikasgassen door die elektriciteitsproductie, overeenkomsten gesloten worden tussen landen die exclusief met elkaar verbonden zijn, maar eveneens met de buurlanden.

Aangezien de Nederlandse minister verklaard heeft dat België enkel en alleen via de klassieke interconnecties zal kunnen gebruikmaken van de in Maasbracht opgewekte elektriciteit, is die toestemming alles behalve binnen handbereik. Als die centrale heropgestart wordt, zal die stroom leveren voor het Nederlandse net en op bepaalde momenten inge-

schakeld worden voor de continuïteit van onze stroomvoorziening.

01.08 Kris Verduyckt (sp.a): Mevrouw de minister, ik dank u voor het antwoord.

Voor de duidelijkheid, ik ben geen voorstander van gascentrales, en al zeker niet van nieuwe gascentrales. In die zin is deze gascentrale wel een heel belangrijke.

Wat mij in dit dossier stoort, is dat een Nederlandse minister zijn wensen voor werkelijkheid neemt. Eerst zegt hij dat hij niet wil dat die centrale een aansluiting met België heeft en vervolgens weigert hij die om redenen van ruimtelijke ordening en om technische redenen. Er is 13 kilometer kabel nodig. Ik heb toch het gevoel dat er andere katten te geselen zijn wat de energiezekerheid van ons land betreft dan het aanleggen van 13 kilometer kabel. Ik heb hier sterk het gevoel dat Nederland een beetje met onze voeten aan het spelen is. In een vrijgemaakte energiemarkt zou het toch anders moeten kunnen. Kortom, wij moeten op onze hoede blijven.

Ik hoor u zeggen dat die centrale er niet uitligt en dat wij ze op andere manieren zullen kunnen gebruiken voor onze energiezekerheid, via het koninklijk besluit Cross-border. Goed, wij zullen zien. Wij zullen dit dossier alleszins blijven opvolgen.

01.09 Leen Dierick (CD&V): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw toelichting.

Het idee de centrale van Maasbracht te gebruiken is al lang geleden in het Parlement opgeborreld. Ook wij hebben dat meermaals aangebracht.

Het is nu duidelijk dat door de beslissing van de Nederlandse minister de benodigde kabel niet gelegd zal worden. U hebt echter duidelijk weergegeven dat dit op zich geen probleem is en dat er nog andere mogelijkheden zijn waarop die centrale nog van dienst kan zijn voor onze bevoorradingszekerheid. Ik meen dat wij vooral in het oog moeten houden dat die niet in het gedrang mag komen.

Ik dank u voor de verduidelijking dat er geen wetswijziging nodig is, en dat u volop bezig bent met de voorbereiding van het koninklijk besluit. Ik meen dat er absoluut geen tijd meer te verliezen valt om die maatregel te nemen.

01.10 Kurt Ravyts (VB): Mevrouw de minister, het zal u niet verwonderen dat ik het eens ben met de opmerking van collega Wollants dat dit dossier een signaalfunctie heeft, ook al kan er op de klassieke manier worden gewerkt, via de interconnectie.

Ik noteer dat het koninklijk besluit Cross-border de regels voor rechtstreekse buitenlandse deelname zal regelen via generieke voorwaarden. Dat zal in het volgende debat aan bod komen. Wij zullen moeten bekijken hoe vlot een en ander verloopt.

01.11 Tinne Van der Straeten (Ecolo-Groen): Dank u wel voor het antwoord, mevrouw de minister.

01.08 Kris Verduyckt (sp.a): Je déplore l'attitude des Pays-Bas dans ce dossier. Il devrait en aller autrement dans un marché de l'énergie libéralisé. Cette centrale pourrait encore contribuer sous d'autres formes à notre sécurité d'approvisionnement.

01.09 Leen Dierick (CD&V): En tant que tel, le refus de la demande de concession n'est pas un problème.

Ne devons avant tout veiller à ne pas compromettre notre sécurité d'approvisionnement.

Je prends acte de l'aspect juridique de ce dossier. L'arrêté royal doit être promulgué d'urgence.

01.10 Kurt Ravyts (VB): Ce dossier a bien une fonction de signal, même s'il est possible de travailler par le biais de l'interconnexion. Je note que l'arrêté royal ayant trait à la capacité *cross border* fixera les règles d'une participation étrangère directe sur la base de conditions génériques.

01.11 Tinne Van der Straeten (Ecolo-Groen): Les conditions

Ik meen dat het belangrijkste inderdaad is dat wij de voorwaarden en de mogelijkheden voor een rechtstreekse deelname loskoppelen van de specifieke situatie van de Claus C-centrale. Het is niet omdat die concessie vandaag geweigerd wordt dat wij geen regels inzake rechtstreekse deelname moeten hebben.

Wij weten immers niet wat er nog zal gebeuren. Zal de exploitant zich neerleggen bij de weigeringsbeslissing of zal hij ertegen in beroep gaan? Ik ken de specifieke Nederlandse regels daarover niet, maar het is niet zeker dat het project ten dode opgeschreven is. Het allerbelangrijkste is dat wij wel een voldoende robuust kader hebben dat specifiek over de rechtstreekse deelname gaat. Het is inderdaad aan elkeen die een project heeft om te beoordelen of en op welke wijze zij zullen deelnemen aan een veiling in het kader van het CRM. In die zin ben ik blij dat het wetgevend werk gewoon verdergaat, maar dat zal ongetwijfeld in het volgend debat nog verder worden uitgespit.

01.12 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de minister, het zal nog heel wat voeten in de aarde hebben vooraleer wij met dit dossier verder zullen kunnen gaan. Natuurlijk heeft een rechtstreekse aansluiting een aantal voordelen. Wij weten heel goed dat er wel een aantal effecten te verwachten zijn in het hele systeem van de Flow-Based Market Coupling als men dat via de interconnectie moet doen op het moment dat men in een schaarstesituatie terechtkomt. Dat was natuurlijk een van de voordelen van een rechtstreekse aansluiting omdat die dan natuurlijk ineens op het net zit en op een heel andere manier zal functioneren als het gaat over de prioriteit en waar de stroom naartoe gaat. Bij de interconnectie zijn het immers de grote gebruikers en de grotere landen die harder aan de stroom zullen trekken en er een groter deel van binnenhalen in geval van schaarste, terwijl wij bijvoorbeeld ten aanzien van Frankrijk en Duitsland al wat worden benadeeld op dat vlak. Wij zullen dus moeten afwachten hoe het verdergaat, maar het is inderdaad niet uitgesloten dat dit dossier nog niet geheel van tafel is.

01.13 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Mevrouw de minister, de deelname van rechtstreekse buitenlandse capaciteit aan het CRM is expliciet voorzien in de wetgeving en – laat ons eerlijk zijn en een kat een kat noemen – dat was natuurlijk gericht op de centrale in Nederland. Daarbij is er ook het voordeel dat het een grote, regelbare gascentrale betreft die niet meer gebouwd moet worden, en dat wij dus rechtstreeks de elektriciteit daarvan kunnen binnenhalen. Dat zou ook een positief effect kunnen hebben op de prijs die ervoor moet worden betaald binnen het toekomstig CRM. Als wij daarop geen beroep kunnen doen en via de interconnectie moeten werken, dan zullen wij ergens anders 1.300 megawatt aan capaciteit moeten vinden.

Ik heb de indruk dat minister Wiebes zich nu handig verschuilt achter twee negatieve adviezen. U verwijst naar het advies inzake ruimtelijke ordening en naar gemeentelijke bezwaren. Ik heb de indruk dat hij die zaken aanhaalt, zodat de centrale niet exclusief voor ons land zou moeten draaien. Het is misschien goed dat u rechtstreeks met hem contact neemt om te bekijken of een en ander nog aanpasbaar is.

Ten slotte is het ook uitkijken naar de uitwerking van het koninklijk besluit Cross-border, waarmee uw administratie bezig is. Wanneer

d'une participation directe doivent être dissociées du dossier néerlandais.

De plus, à ce stade, la condamnation du projet est loin d'être certaine. La poursuite du travail législatif est en tout cas une bonne chose.

01.12 Bert Wollants (N-VA): Il va de soi qu'une connexion directe offre un certain nombre d'avantages, surtout en situation de pénurie. En cas d'interconnexion, ce sont en effet les grands consommateurs et pays qui tireront une bonne partie de la couverture à eux, en situation de pénurie.

01.13 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): La participation d'une capacité étrangère directe au mécanisme CRM a été explicitement prévue dans la législation, et ce, bien entendu, en pensant à la centrale électrique néerlandaise. Cette centrale existe déjà et nous pourrions utiliser directement son électricité, ce qui aurait une incidence favorable sur le prix. Si nous devons recourir à des interconnexions, il nous faudra trouver ailleurs une capacité de 1 300 mégawatts.

Selon moi, le ministre Wiebes se retranche habilement derrière deux avis négatifs parce qu'il ne souhaite pas que la centrale électrique produise exclusivement

kunnen wij die regels verwachten?

pour notre pays. Peut-être la ministre pourrait-elle prendre contact avec son homologue néerlandais pour voir si l'un ou l'autre ajustement est encore possible?

Pour quand est prévu l'arrêté royal en matière de règles transfrontalières?

01.14 Marie-Christine Marghem, ministre: Je croise quelques fois mon homologue. Il n'est pas régulièrement présent dans les réunions européennes mais je peux le contacter par téléphone. La question fondamentale est de savoir ce que je dois faire. Pour l'instant, cette capacité est là et, pour des raisons administratives qui ne sont pas seulement des prétextes mais des réalités, le trajet de ce câble doit changer. Si les choses évoluaient au plan administratif, je pourrais éventuellement revoir mon collègue pour lui demander son avis sur ce point précis.

Je pense que la vraie raison est qu'il a besoin de cette capacité et que dans la mesure où elle est sur son territoire et qu'il y est souverain, il a des autorisations à donner ou pas. Est-il disposé à donner ces autorisations alors qu'il a besoin de cette capacité? Il est souverain et il décide souverainement de son mix énergétique. Voilà tout le problème.

La Belgique n'est pas uniquement connectée avec la Hollande. Elle est aussi limitrophe de l'Allemagne, de la France et du Luxembourg. On peut éventuellement imaginer un lien ombilical univoque exclusif avec la Belgique au départ d'autres pays. De toute façon, il faudra des accords sur les statistiques car les émissions de gaz à effet de serre qui sont produites pour que nous disposions de cette électricité par le câble exclusif vont être comptabilisées dans les pays où elles sont émises et cela ne fera pas nécessairement leur affaire. Il y aura donc une demande de ces pays de prendre les statistiques d'émissions de gaz à effet de serre à notre charge.

01.15 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Het is dus duidelijk dat u de centrale van Maasbracht opgeeft als zijnde rechtstreeks aan te sluiten. Die stelling kunt u verdedigen.

Het feit dat er CO₂-uitstoot is in Nederland, die uiteindelijk ten dienste van ons staat, is geen nieuw element. Dat wisten wij al op het moment dat wij de wetgeving betreffende het CRM-mechanisme hebben opgesteld.

Ik denk dat wij allemaal rekening moeten houden met de realiteit van de dag, maar dat betekent wel dat het CRM nog duurder dreigt uit te vallen voor de consumenten en de bedrijven. Dat is het grootste vraagstuk, dat nog steeds niet is opgelost en de klok tikt ongenadig verder.

01.16 Marie-Christine Marghem, ministre: Monsieur le président, c'est une belle transition pour le débat suivant.

Le **président**: C'est vrai. Ce n'était pas une question, mais bien une suggestion.

01.14 Minister Marie-Christine Marghem: Momenteel is die capaciteit daar beschikbaar, maar om administratieve redenen moet het kabeltraject worden verlegd. Als de zaken in administratief opzicht evolueren, zou ik mijn Nederlandse ambtgenoot kunnen vragen om zijn standpunt te herzien.

Is hij bereid die vergunningen te verlenen, terwijl hij die capaciteit zelf nodig heeft? Hij is degene die beslist over de energiemix van zijn land. Wij kunnen terugvallen op capaciteit van andere buurlanden dan Nederland. We zullen het hoe dan ook eens moeten worden over de statistische verwerking, omdat de broeikasgasemissies voor onze energievoorziening via de exclusieve kabel zullen meetellen in het land van emissie. Dat land zou dus kunnen vragen dat die emissies aan ons land aangerekend worden.

01.15 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): En fait, la ministre renonce aux projets de relier la centrale de Maasbracht directement au réseau. Lorsque nous avons élaboré le mécanisme CRM, nous savions aussi qu'il y aurait des émissions de CO₂ aux Pays-Bas. Le CRM risque finalement d'être encore plus cher pour les consommateurs et les entreprises. Pendant ce temps, l'horloge continue inexorablement de tourner.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

02 Actualiteitsdebat over de CRM-procedure en toegevoegde vragen van

- Bert Wollants aan Marie-Christine Marghem (Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling) over "De notificatieprocedure CRM" (55003560C)
- Kurt Ravyts aan Marie-Christine Marghem (Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling) over "De opmerkingen van de Europese Commissie over het CRM-mechanisme en de impact op het tijdspad" (55003606C)
- Leen Dierick aan Marie-Christine Marghem (Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling) over "Het capaciteitsvergoedingsmechanisme" (55003616C)
- Vincent Van Quickenborne aan Marie-Christine Marghem (Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling) over "Het capaciteitsvergoedingsmechanisme" (55003701C)
- Kris Verduyck aan Marie-Christine Marghem (Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling) over "De Europese beoordeling van het capaciteitsvergoedingsmechanisme" (55003706C)
- Tinne Van der Straeten aan Marie-Christine Marghem (Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling) over "Het CRM" (55003710C)
- Malik Ben Achour aan Marie-Christine Marghem (Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling) over "Het CRM" (55003741C)

02 Débat d'actualité sur la procédure CRM et questions jointes de

- Bert Wollants à Marie-Christine Marghem (Énergie, Environnement et Développement durable) sur "La procédure de notification CRM" (55003560C)
- Kurt Ravyts à Marie-Christine Marghem (Énergie, Environnement et Développement durable) sur "Les remarques de la Commission européenne sur le mécanisme CRM et leur incidence sur le calendrier" (55003606C)
- Leen Dierick à Marie-Christine Marghem (Énergie, Environnement et Développement durable) sur "Le mécanisme de rémunération de la capacité" (55003616C)
- Vincent Van Quickenborne à Marie-Christine Marghem (Énergie, Environnement et Développement durable) sur "Le mécanisme de rémunération de la capacité" (55003701C)
- Kris Verduyck à Marie-Christine Marghem (Énergie, Environnement et Développement durable) sur "L'évaluation européenne du mécanisme de rémunération de la capacité" (55003706C)
- Tinne Van der Straeten à Marie-Christine Marghem (Énergie, Environnement et Développement durable) sur "Le CRM" (55003710C)
- Malik Ben Achour à Marie-Christine Marghem (Énergie, Environnement et Développement durable) sur "Le CRM" (55003741C)

02.01 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de minister, zoals eerder al bleek, was het notificatiedossier voor het CRM, wat ervoor moest zorgen dat er nieuwe gascentrales zouden worden gebouwd, zeer onvolledig. We hebben u daar al voor gewaarschuwd. Er zijn bovendien stappen gezet waarover de CREG in de publieke consultatie zeer kritisch was.

Bij de taskforce CRM van Elia gaat men er eigenlijk nog altijd van uit dat het genotificeerd dossier volledig goedgekeurd zal zijn op 15 juni 2020. De vraag is dan welke reacties er vandaag zijn van de Europese Commissie. We horen daar in de wandelgangen immers heel veel over. Het ging daar onder andere over een vertraging die zou kunnen oplopen tot 18 maanden, wat maakt dat de link met de kernuitstap ondertussen zowat onbestaande wordt.

Mevrouw de minister, ten eerste, welke vragen over het notificatiedossier heeft de Europese Commissie ondertussen gesteld?

Ten tweede, welke timing stelt de Commissie voorop? Heeft zij de datum van 15 juni, die onder andere door Elia wordt gehanteerd, bevestigd of wil zij dat absoluut niet doen? Als ze een andere datum

02.01 Bert Wollants (N-VA): Nous affirmons depuis longtemps que le dossier de notification pour le mécanisme de rémunération de la capacité ou CRM – le système censé permettre la construction de nouvelles centrales au gaz – est incomplet. La CREG s'est également montrée particulièrement critique à ce sujet. Elia, quant à elle, mise sur une approbation de la notification d'ici au 15 juin 2020. Selon certaines rumeurs, il se pourrait cependant que la Commission européenne retarde le dossier pendant une période pouvant atteindre un an et demi.

Quelles questions la Commission européenne a-t-elle déjà posées?

heeft genoemd, dan horen wij die heel graag.

Ten derde, welke stukken moet men de Commissie nog bezorgen om het dossier te vervolledigen? Het was immers maar een half dossier en dat weet u.

Ten vierde, welke aanvullende raadplegingen zal de Europese Commissie organiseren?

Ten vijfde, kunt u bevestigen dat het systeem geen vertraging zal oplopen? In de wandelgangen hoor ik iets anders.

02.02 Kurt Ravyts (VB): Mevrouw de minister, op 18 of 19 december verstuurdte u de Belgische aanvraag om steun te mogen geven aan gascentrales en andere elektrische capaciteit via het zogenaamde CRM, aan de Europese Commissie. U zei: "C'était un travail suffisamment abouti." Het volstond dus om de aanvraag in te dienen, ook al was ze onvolledig.

Als ik goed ben ingelicht, diende u toen niet het deel inzake de financiering in. Volgens de pers heeft de Europese Commissie nochtans wel wat vragen bij de financiering. Ook volgens de media komt de timing voor het CRM in gevaar, omdat de Europese Commissie nu zou dreigen een bijkomend diepgravend onderzoek in te stellen, dat 18 maanden in beslag zou kunnen nemen.

Dan wordt de deadline van 15 juni 2020 natuurlijk niet meer gehaald.

Mevrouw de minister, op de achtergrond speelt ook de tegengestelde visie van Elia en de regulator, waarbij ook Europa vragen heeft.

Ik noteer echter wat u hier ongetwijfeld zal herhalen, namelijk dat u de vragen tot verduidelijking van de Europese Commissie als een positieve zaak evalueert en dat nadien bijsturingen en aanvullingen mogelijk zouden zijn. U hebt ter zake onder meer verwezen naar de gelijkaardige werkwijze in dossiers over bijvoorbeeld de strategische reserve en de offshoredegressiviteit.

Kunt u ons vandaag meer toelichting geven bij de vragen tot verduidelijking van Europa? Over welke vragen gaat het?

Het is misschien vroeg dag, maar hebt u ondertussen al een verduidelijking gegeven?

Hoe reageert u op de berichtgeving dat de timing in het gedrang zou komen?

Zal al dan niet op een regering met volle bevoegdheden moeten worden gewacht om het CRM-dossier uiteindelijk volledig vlot te trekken? Het was alleszins altijd uw stelling dat wat de financiering betreft, daarop inderdaad moet worden gewacht.

02.03 Leen Dierick (CD&V): Mevrouw de minister, voor de opmaak van het CRM-dossier werd inderdaad een heel intensief traject met een erg strikte timing gevolgd. Het dossier werd net op de valreep, namelijk op 19 december 2019, formeel bij de Europese Commissie aangemeld.

Quel calendrier impose-t-elle? Demande-t-elle encore des documents supplémentaires pour compléter le dossier? Quelles consultations complémentaires veut-elle organiser? Le système risque-t-il d'être retardé?

02.02 Kurt Ravyts (VB): La ministre a transmis le dossier du CRM à la Commission européenne en décembre de l'an passé. Toutefois, la partie relative au financement du système, notamment, en était absente. Selon les médias, la Commission s'interrogerait à ce sujet et menacerait de lancer une enquête qui pourrait durer un an et demi.

Quelles questions la Commission européenne a-t-elle posées? La ministre a-t-elle déjà apporté une clarification? Comment réagit-elle à l'annonce selon laquelle le calendrier risque de déraiper? Devrons-nous attendre la formation d'un gouvernement de plein exercice pour faire redémarrer le dossier?

02.03 Leen Dierick (CD&V): Le dossier du CRM est soumis à un calendrier très strict et il a été transmis in extremis à la Commission européenne. Celle-ci aurait à présent établi une liste

De Europese Commissie zou nu blijkbaar een lijst met twintig vragen ter verduidelijking aan u hebben bezorgd, om na te gaan of er al dan niet sprake is van onrechtmatige staatssteun. Bovendien zou de Europese Commissie ook een bijkomend onderzoek hebben gevraagd, dat mogelijk tot 18 maanden in beslag zou kunnen nemen, waardoor wij dus pas over 18 maanden zouden weten of de Europese Commissie al dan niet groen licht zal geven. Indien dat klopt, geraakt het hele tijdschema danig in de war.

Mevrouw de minister, ik stel mijn vragen hier allemaal in de voorwaardelijke wijs. Wij moeten immers alles vernemen via de pers. Ieder lid heeft de berichten ook gelezen. Daarom willen wij hier nu allemaal graag duidelijkheid krijgen over wat er klopt van alle berichtgeving.

Klopt het dat effectief zoveel vragen over de financiering zijn gesteld? Hebt u al een zicht op de tijdspanne waarbinnen u de antwoorden kunt geven alsook op de trend van uw antwoorden?

Klopt het ook dat effectief een onderzoek wordt ingesteld? Kunt u bevestigen dat het onderzoek ook 18 maanden zal duren?

Mocht dat het geval zijn, wat zijn dan de gevolgen voor de nadere implementatie van het CRM? Zal daardoor bijvoorbeeld de veiling die voor 2021 was gepland, sowieso moeten worden uitgesteld? Kunt u daarover al dan niet al zekerheid geven?

Ten slotte, er is een taskforce CRM opgericht. Hoe verloopt dat nu verder? Hoe zult u dat concreet aanpakken?

02.04 Kris Verduyckt (sp.a): Mevrouw de minister, dat Europa vragen heeft gesteld, is geen verrassing. Ik denk zelfs dat het de strategie was om het ontwerp, dat volgens mij nog niet af was, sowieso in te dienen – dat moest immers vorig jaar gebeuren – en vervolgens na te gaan hoe u met eventuele vragen zou omgaan. Ik denk dat dat altijd uw bedoeling was.

Die vragen zijn er nu en mijn vragen zijn dezelfde als die van collega's. Wat wil Europa van ons weten? Hoe zit het met de timing? Dat zijn de twee belangrijkste vragen.

Is er eigenlijk een plan B? Als ik dat allemaal hoor, dan heb ik immers de indruk dat het dossier straks misschien niet in orde komt. Wat doen wij dan? Is er een plan B ingeval wij de CRM-wetgeving niet rondkrijgen?

02.05 Tinne Van der Straeten (Ecolo-Groen): Mevrouw de minister, ik sluit gewoon aan met mijn vragen.

Ten eerste, zal de regering in lopende zaken een beslissing nemen over de financiering en die aan Europa voorleggen?

Ten tweede, heeft Europa vragen over de noodzaak van het CRM, met andere woorden over het verschil in mening of interpretatie tussen Elia en de CREG wat de noodzaak betreft?

Ten derde, welke bijkomende vragen stelt de Europese Commissie?

comprenant vingt demandes de clarification afin de vérifier l'absence d'aide d'État illicite. De plus, la Commission aurait demandé une enquête complémentaire qui pourrait durer jusqu'à un an et demi.

Cette information est-elle exacte? Comment réagit la ministre? Combien de temps va durer l'enquête? Quelles en seront les conséquences pour la mise en œuvre du CRM? Les enchères prévues en 2021 devront-elles être reportées? Une *task force* CRM a-t-elle été mise sur pied?

02.04 Kris Verduyckt (sp.a): Les questions additionnelles posées par l'UE ne sont pas une surprise. Je pense que la ministre a délibérément introduit un dossier incomplet afin de voir quelles seraient les questions posées. Quelles sont les informations que l'UE souhaite obtenir en définitive? Qu'en est-il du calendrier?

02.05 Tinne Van der Straeten (Ecolo-Groen): Le gouvernement d'affaires courantes prendra-t-il une décision à propos du financement? La Commission européenne s'interroge-t-elle sur la nécessité du CRM et quelles sont les questions additionnelles qu'elle pose à ce sujet? Quand la Commission décidera-t-elle de l'opportunité d'une étude approfondie? Quelle sera l'incidence de

Ten vierde, tegen wanneer beslist de Europese Commissie of zij zal overgaan tot een *in-depth investigation*? Wat is de impact hiervan op de timing van het CRM-dossier?

Ten vijfde, welke stukken ontbreken in het dossier en moeten nog worden overgelegd? Ten zesde, in *La Libre Belgique* wordt gesuggereerd dat de Europese Commissie een publieke bevraging zou organiseren. Zijn hiervoor aanwijzingen en wat zou dat inhouden?

Tot slot, tijdens de hoorzitting werd herhaaldelijk gesteld dat er wijzigingen aan de elektriciteitswet moeten gebeuren. Wij hebben zopas vernomen dat dat niet het geval is voor de rechtstreekse deelname. Is dat dan wel het geval voor andere aspecten? Wordt een ontwerp voorbereid? Tegen wanneer? Maakt u een inventaris van de elementen die in de elektriciteitswet moeten worden aangepast?

02.06 Malik Ben Achour (PS): Madame la ministre, le 19 décembre 2019, je vous interpellais sur la notification à la Commission européenne, en particulier sur l'absence de réponse à la question fondamentale du financement. Je vous demandais comment la Commission européenne réagirait face à un dossier incomplet. Je vous demandais également si, compte tenu de ce caractère incomplet, elle décidait momentanément de ne pas traiter le dossier, il faudrait attendre un gouvernement de plein exercice pour que le dossier du CRM sorte de l'impasse et si ce retard inévitable ne provoquera alors pas des difficultés insurmontables.

À l'époque, vous m'aviez répondu que je faisais erreur, que rien ne stipulait qu'un dossier de notification devait être complet dès le moment de la notification et que le dossier transmis était suffisamment avancé pour permettre à la Commission européenne de procéder à une analyse approfondie.

Or, la semaine passée, la presse évoquait un très probable renvoi du feu vert de la Commission pour un CRM à juin 2021 dans le meilleur des cas. La Commission voudrait notamment savoir comment seront financés les subsides offerts aux futures nouvelles centrales au gaz. De plus, j'ai pu lire que la probabilité serait grande que le CRM fasse l'objet d'une enquête approfondie par la Commission et que celle-ci ne serait lancée que sur la base d'un dossier complet.

Madame la ministre, pourriez-vous dresser un état des lieux de l'étude par la Commission du projet de CRM que vous lui avez notifié? Quand le dossier sera-t-il considéré comme complet par la Commission? Où en est la question du financement?

Par ailleurs, confirmez-vous la volonté de la Commission de lancer une enquête approfondie quand le dossier sera considéré comme complet? Qu'est-ce qu'une enquête approfondie? Confirmez-vous la durée de l'enquête par la Commission évoquée par la presse (12 à 18 mois)? Comment réagissez-vous à cela? À quelle nouvelle échéance peut-on s'attendre? La presse évoque le mois de juin 2021 dans le meilleur des cas. Confirmez-vous cela? Dans la négative, quelles seront les conséquences pour l'organisation des enchères pour les nouvelles capacités de production d'électricité?

Enfin, devons-nous clairement craindre pour le plan de sortie du nucléaire en 2025? Envisagez-vous une information régulière du

cette décision sur le calendrier? Quelles sont les pièces manquantes dans le dossier? La Commission organisera-t-elle une enquête publique? Un projet de loi modifiant la loi sur l'électricité est-il en préparation?

02.06 Malik Ben Achour (PS): In december heb ik u bevraagd over de kennisgeving aan de Commissie, met name het uitblijven van een antwoord inzake de financiering in het CRM-dossier. Ik heb u toen gevraagd of de Commissie op een onvolledig dossier zou reageren of dat we zouden moeten wachten tot er een regering met volheid van bevoegdheid is om de impasse te doorbreken.

Naar verluidt zou de Commissie echter tot juni 2021 wachten om groen licht voor het CRM te geven. Ze wil namelijk weten hoe de subsidies voor de toekomstige gascentrales gefinancierd zullen worden. Het CRM moet grondig onderzocht worden, en enkel op basis van een volledig dossier, in tegenstelling tot hetgeen u destijds verklaard heeft.

Hoe staat het met de studie over het CRM-dossier? Wanneer zal de Commissie het dossier als voltooid beschouwen? Wat bedoelt men met een grondig onderzoek? Men zegt dat dat 12 tot 18 maanden zal duren. Kunt u dat bevestigen? Wat is de impact op de organisatie van de veilingen voor de nieuwe elektriciteitsproductiecapaciteit? Loopt de kernuitstap vertraging op? Zult u ons op de hoogte houden van de lopende procedure?

Parlement sur le processus en cours ou doit-on compter sur la presse pour être tenus informés de ce dossier crucial pour la sécurité d'approvisionnement du pays?

02.07 Greet Daems (PVDA-PTB): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik sluit mij aan bij de vragen van de andere collega's, in het bijzonder bij de vragen over de financiering. De Europese Commissie zou hierover ook vragen hebben gesteld, zo vernamen wij uit de pers. Er is nog steeds geen duidelijkheid over het koninklijk besluit houdende de financiering.

Hoe gaat het CRM gefinancierd worden? Wie gaat dat betalen? Zullen de huishoudens en de industrie hieraan meebetalen en hoeveel? Zal de Staat zelf een deel bijdragen?

02.08 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Mevrouw de minister, wij hebben interessante hoorzittingen georganiseerd, waaraan u hebt deelgenomen evenals uw administratie, de CREG en Elia. Ik voelde toen op twee momenten dat er iets haperde.

Ten eerste, uiteraard was er heel de discussie over de financiering. Ik herinner mij vragen van collega's waarop uw administratie niet kon of wilde antwoorden. Uiteindelijk blijkt dat het dossier dat werd voorgelegd aan Europa, onvolledig zal blijven zolang er geen antwoord komt met betrekking tot de financiering. Dat is de crux van heel het verhaal.

Ten tweede, ik herinner mij dat de taskforce ook zei dat men erop mikte dat Europa tegen de zomer van dit jaar uitsluitsel kon geven. Die timing is natuurlijk niet toevallig, want dat is ook het moment waarop er eventueel moet worden beslist over hetgeen de heer Ben Achour vermeldde. Hij noemde het de olifant in de kamer. Het ene hangt samen met het andere. In die zin moeten wij zeer behoedzaam zijn en beslissingen nemen die man en paard zullen moeten noemen.

02.09 Minister Marie-Christine Marghem: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik heb in december 2019 het dossier-CRM ingediend bij de Europese Commissie, om een goedkeuring te krijgen in het kader van de procedures inzake staatssteun. De Commissie heeft ons in de loop van januari 2020 vragen overgemaakt. Het gaat om vragen om bijkomende uitleg over het design van het mechanisme en niet over de noodzaak. Dit is de normale gang van zaken. Eens het dossier volledig geacht wordt, geldt volgens de regels en *guidelines* van de Commissie een termijn van maximaal twee maanden voor de goedkeuring van een dossier voor staatssteun.

Zelfs indien er een *in-depth investigation* volgt, geldt een maximale termijn van 18 maanden. In de praktijk is dat gemiddeld een jaar.

De Commissie vraagt onder meer om een simulatie van de veilingparameters van het Nationaal Energie- en Klimaatplan en de finale versies van de ontwerp-KB's, voor zover ze nog niet werden bezorgd. Tot slot vraagt de Commissie ook om een duidelijke beschrijving van het financieringsmechanisme.

Mijn administratie stelt alles in het werk om zo snel mogelijk al de openstaande vragen te beantwoorden. Ik heb de CREG met hoog-

02.07 Greet Daems (PVDA-PTB): Comment le CRM va-t-il être financé? Qui participera à son financement?

02.08 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Au cours des auditions, j'ai eu un mauvais pressentiment à deux reprises, à savoir lorsque l'administration n'a pas été capable ou désireuse de répondre aux questions relatives au financement. Finalement, il apparaît que le dossier soumis à l'Europe ne sera complet que lorsqu'une réponse aura été apportée à ce sujet.

La *task force* a déclaré qu'elle misait sur une réponse de l'Europe d'ici l'été. Ce calendrier est-il toujours de mise?

02.09 Marie-Christine Marghem, ministre: En décembre 2019, j'ai déposé le dossier CRM à la Commission européenne aux fins d'approbation dans le cadre des procédures d'aides publiques. La Commission nous a remis des demandes d'explications supplémentaires dans le courant du mois de janvier 2020. Toutefois, ces questions portent sur l'architecture du mécanisme et non sur sa nécessité.

Cette démarche est tout à fait normale. Les règles de la Commission prévoient un délai maximal de deux mois pour l'approbation d'un dossier relatif à d'éventuelles aides publiques. Cette période de deux mois prendra cours dès que le dossier aura été considéré comme

dringendheid verzocht om een voorstel inzake een methodologie voor de parameters die het volume bepalen, aangezien ik momenteel slechts een nota van hen heb ontvangen. Dit moet toelaten om snel een antwoord te bezorgen op de openstaande vragen van de Commissie, uitgezonderd met betrekking tot het financieringsmechanisme. Ik heb de Commissie inderdaad verzocht om het dossier verder te behandelen op basis van drie financieringsopties, omdat ik er de voorkeur aan geef dat de komende regering met volheid van bevoegdheid hierin een beslissing neemt.

Naast de formele vraag naar de vervollediging van het dossier zijn er eveneens informele indicaties ontvangen als zou de Commissie overwegen om een *in-depth investigation* te openen. Een *in-depth investigation* kan maximaal 18 maanden duren. Hoewel dit bij een spoedige en vlotte afhandeling niet noodzakelijk tot een vertraging moet leiden, is deze onzekerheid ongewenst met het oog op de eerste veiling die reeds volgend jaar zou moeten plaatsvinden. Om de termijn voor de *in-depth investigation* te kunnen laten starten, moet de Commissie aanvaarden dat er vooruitgang wordt geboekt zonder dat er finale keuzes in de financieringsopties worden gemaakt.

Ondertussen werkt het opvolgingscomité CRM, dat samenwerkt met de FOD, de CREG en Elia, parallel voort aan de voorbereiding van de implementatie van het mechanisme. Het betreft onder meer de voorbereiding van aanpassingen aan de CRM-wet. Dat zijn voornamelijk aanpassingen aan de ondertussen in werking getreden elektriciteitsverordening. Daarnaast zullen enkele kleinere aanpassingen worden voorgesteld, onder meer ter verduidelijking van de wisselwerking tussen het CRM en de productievergunning, en ter verduidelijking van de controle op het mechanisme.

complet. Même si la Commission lance une enquête approfondie, elle devra respecter un délai maximal de dix-huit mois. En pratique, ces enquêtes durent cependant en moyenne un an.

La Commission demande notamment une simulation des paramètres d'enchères du Plan national Énergie-Climat, les versions finales des projets d'arrêtés royaux et une description claire du mécanisme de financement.

Mon administration met tout en œuvre pour répondre aux questions dans les plus brefs délais. J'ai prié urgemment la CREG de formuler une proposition quant à une méthodologie pour les paramètres qui déterminent le volume. Une réponse pourra ainsi rapidement être fournie à la Commission, excepté en ce qui concerne le mécanisme de financement. J'ai prié la Commission de traiter le dossier, pour la suite, sur la base de trois options de financement, car il appartiendra au prochain gouvernement de plein exercice de prendre une décision.

Outre la demande formelle de compléter le dossier, il existe également des éléments informels indiquant que la Commission envisage d'ouvrir une enquête approfondie. Même si pareille enquête ne devrait pas nécessairement occasionner un retard pour autant qu'elle soit traitée rapidement, l'incertitude qui en résulte n'est pas souhaitable dans l'optique des premières enchères qui devraient déjà avoir lieu l'année prochaine. Pour pouvoir faire courir le délai pour l'enquête approfondie, la Commission doit accepter que des avancées soient réalisées sans choix finaux parmi les options de financement.

En attendant, le comité de suivi poursuit la préparation de la mise en œuvre du mécanisme. Il s'agit

notamment de préparer certaines adaptations à la loi relative au CRM. Elles concernent essentiellement le règlement européen en matière d'électricité déjà entré en vigueur. D'autres adaptations mineures seront également suggérées pour préciser entre autres, d'une part, l'interaction entre le CRM et l'autorisation de production et, d'autre part, le contrôle du mécanisme.

Monsieur Ben Achour, je préfère vous informer moi-même plutôt que vous le soyez via la presse. Pour compléter l'information que j'ai donnée, vous devez savoir que je rencontrerai la commissaire compétente en la matière dans le courant de ce mois afin de lui expliquer l'ensemble du dossier, sachant que le comité d'accompagnement dont j'ai parlé et mon administration travaillent en interaction avec l'administration européenne.

Cela dit, je ne peux vous certifier que la Commission européenne a la volonté d'approfondir l'enquête. J'ai utilisé le subjonctif pour le dire en néerlandais car rien n'est moins sûr. Il faut rester prudent. Il faut rester centré sur l'urgence. J'ai un timing en tête et je compte bien tout mettre en œuvre – je l'ai dit et je le répète – pour le respecter. Cela ne veut pas dire que je vais réussir. Je ne souhaite pas faire preuve de provocation ou d'arrogance en vous garantissant que je réussirai. Mais je prends la responsabilité de vouloir aller le plus vite possible et de convaincre la Commission en expliquant la situation belge.

Vous avez évoqué certains éléments. Il s'agit de procédures habituelles. Mécaniquement, ce n'est pas ce qui se passe systématiquement quand on est en interaction avec la Commission européenne. Il existe des risques, risques que vous avez d'ailleurs mis en lumière. Mais il y en a toujours. Et la presse préfère toujours signaler les risques plutôt que les bénéfices. Il est clair que, pendant cinq ans, j'ai été appelée à gérer une presse qui mettait d'office en avant ce qui n'allait pas aller. Tout cela n'était pas mécanique. Nous restons prudents en faisant preuve de vigilance. Nous restons également très actifs et nous faisons en sorte que ce mécanisme que vous avez voté en avril 2019 trouve à s'exprimer dans notre cadre législatif par des arrêtés d'exécution.

Concernant le financement, comme je vous l'ai expliqué, nous ne devons pas faire un choix – pour l'instant, un choix que nous ne pouvons d'ailleurs pas faire puisqu'il s'agit d'une nouvelle politique et que nous sommes en affaires courantes – pour que la Commission analyse notre dossier. Nous répondons d'ailleurs à ses questions sans que cela pose problème.

Vous devez savoir que, pour la prolongation de Doel 1 et Doel 2, j'ai reçu des dizaines de questions auxquelles j'ai répondu. Finalement, la prolongation a été acceptée. Reste une procédure à "vider" prochainement, par un arrêt de la Cour constitutionnelle, pour voir clair en ce qui concerne la prolongation de ces deux centrales jusqu'en 2025.

Mijnheer Ben Achour, deze maand ontmoet ik de Europees commissaris die daarvoor bevoegd is. Ik zal haar het dossier toelichten. Het begeleidingscomité en mijn administratie werken samen met de Europese administratie. Ik kan niet bevestigen dat de Europese Commissie een grondiger onderzoek wil voeren. We moeten voorzichtig blijven. Ik zal me zo goed mogelijk aan het tijdpad houden, maar kan niet garanderen dat ik de deadline zal halen. Ik wil de Commissie overtuigen door de Belgische situatie uit te leggen.

Interactie met de Commissie is nooit zonder risico. De pers wijst liever op de risico's dan op de voordelen. We zullen het mechanisme dat in april 2019 goedgekeurd werd omzetten in uitvoeringsbesluiten.

In deze periode van lopende zaken kunnen we geen keuze maken op het stuk van de financiering. Dat belet niet dat we de vragen van de Commissie kunnen beantwoorden.

Ik heb tientallen vragen beantwoord over de verlenging van de levensduur van Doel 1 en 2, die aanvaard werd. Een arrest van het Grondwettelijk Hof moet meer duidelijkheid verschaffen daarover.

Laten we ons wat de timing van de kernuitstap betreft niet blindstaren op data, maar proberen vooruitgang te boeken! Na afloop van mijn gesprek met de Commissie zal ik u volgende maand aan-

Concernant le plan de sortie du nucléaire qui est mon cahier des charges, je peux vous dire que je suis impliquée à fond pour que le timing soit respecté. Mais ne nous fixons pas sur des dates comme juin 2020 et essayons d'avancer! Je serai là régulièrement pour vous fournir des informations. Cela signifie que le mois prochain, comme j'aurai eu cet entretien avec la Commission, je pourrai vous donner quelques informations complémentaires et ainsi de suite. Nous ferons un monitoring concernant le CRM au niveau de la commission, comme j'ai eu l'habitude de le faire pour toutes les autres matières ici, depuis cinq ans.

Je reste évidemment à votre disposition pour d'autres questions.

02.10 Bert Wollants (N-VA): Dank u, mevrouw de minister.

Ik denk dat we hier nog altijd met dezelfde problemen zitten als sinds einde 2018. Er wordt geen keuze gemaakt op het vlak van financiering. Nu worden de drie potentiële opties die u heeft gedefinieerd overgezonden aan Europa. Met alle respect, ik weet niet of het wel die drie opties moeten worden. Ik kan mij best voorstellen dat de volgende regering op dit vlak een andere keuze maakt dan de factuur door te schuiven naar de burgers en bedrijven.

Ik merk ook dat u de datum van juni 2020 stilaan loslaat en dat er best wel eens 18 maanden bij zouden kunnen komen. Dat komt er eigenlijk op neer dat we vandaag helemaal niks weten over de toekomst van dat mechanisme en hoe dat er zou moeten uitzien, laat staan dat het operationeel kan worden gemaakt. Ik hoor in uw antwoord veel meer vragen dan antwoorden opduiken. Met de weg die we nu zijn ingeslagen, vrees ik dat het heel lang zou kunnen duren vooraleer daarin een resultaat is geboekt. U verwijst naar het dossier Doel 1 en Doel 2, maar er is een klein verschil: dat was een goed dossier. Dat zat goed in elkaar en was goed bestudeerd. Hier zijn een aantal pagina's van uw dossier gewoon niet ingevuld en verwacht u dat de Europese Commissie de keuzes maakt voor u. Wat doet u wanneer één of twee van de financieringsmogelijkheden door Europa worden aanvaard en de andere niet? Laat u Europa dan kiezen wie er betaalt? Dat lijkt mij geen verantwoorde keuze.

02.11 Marie-Christine Marghem, ministre: Monsieur Wollants, je connais votre thèse de prolongation des unités nucléaires dans notre pays. Votre parti est impliqué dans des négociations et peut très bien rapidement constituer un gouvernement et prendre des décisions!

Vous parlez du sort de Doel 1 et Doel 2, mais elles produisent depuis qu'elles ont été prolongées et produiront certainement jusqu'en 2025. Je ne vois donc pas où est le problème.

En ce qui concerne le financement, ce n'est évidemment pas la Commission européenne qui va choisir. C'est un gouvernement de plein exercice qui, après avoir examiné ce que la Commission aura dit des trois possibilités qui ont été notifiées, choisira l'option politiquement adaptée à la situation ou qui rentrera dans le cadre de l'accord de gouvernement qui soutiendra ce nouveau gouvernement. Je ne peux rien vous dire de plus. C'est la réalité et ce n'est pas mon groupe politique qui est en retard d'essayer de produire un gouvernement de plein exercice qu'attendent les électeurs. Il faut

vullende informatie kunnen geven. Wij zullen de monitoring van het CRM bij de Commissie verzekeren, zoals ik dat de voorbije vijf jaar ook voor andere dossiers heb gedaan.

02.10 Bert Wollants (N-VA): Ces problèmes se posent déjà depuis fin 2018. La ministre n'opère pas de choix sur le plan du financement et abandonne progressivement la date de juin 2020. Aujourd'hui, nous ne savons toujours rien de concret concernant le futur du CRM. Plusieurs pages du dossier ne sont pas remplies et la ministre attend que la Commission européenne opère des choix à sa place, par exemple en matière de mécanisme de financement.

02.11 Minister Marie-Christine Marghem: Meneer Wollants, ik ken uw standpunt over de verlenging van de levensduur van de kerncentrales.

Er worden momenteel onderhandelingen gevoerd. Niets belet uw partij om een regering te vormen en een beslissing in die zin te nemen.

U zegt dat de dossiers aangaande Doel 1 en 2 volledig in orde waren en dat het huidige dossier dat niet is. Die centrales wekken echter wel energie op en zullen dat tot 2025 blijven doen.

ramener les choses à leur juste proportion!

Ten slotte zal niet de Europese Commissie, maar wel een regering met volheid van bevoegdheid na een onderzoek van de drie voorgelegde hypothesen over de financiering beslissen. Mijn fractie is alleszins niet achtergebleven in de pogingen om een nieuwe regering te vormen!

02.12 Kurt Ravyts (VB): Mijnheer de voorzitter, u had het over het noemen van man en paard. Ik zal dat doen. Vandaag heeft een van de kandidaat-voorzitters van uw partij heel duidelijk te kennen gegeven dat hij de kernuitstap in twijfel trekt. Als kandidaat-voorzitter pleit hij voor het openhouden van de twee jongste centrales. Dat verheugt mij. Het gaat om voortschrijdend inzicht. Er is inderdaad ook een band met wat er in de voorbije zomer is gebeurd en met wat collega Ben Achour heeft aangehaald.

Mevrouw de minister, u zou het voor uzelf en uw partij wat gemakkelijker kunnen maken. Voor de bevoorradingszekerheid, de vermindering van de CO₂-uitstoot en de betaalbaarheid zult u in uw liberale collega aan de andere kant van de taalgrens misschien een bondgenoot vinden, mochten de MR en uzelf de spreekwoordelijke Rubicon willen oversteken.

Wat het eigenlijk dossier betreft, mevrouw de minister, hoop ik dat u de Europese Commissie zult overtuigen van de complexe Belgische situatie voor het CRM. Er is geen regering met volheid van bevoegdheid voor de financiering. Ik ben daar niet zo heel optimistisch over, maar er zijn oplossingen, als de politieke wil er is.

02.13 Leen Dierick (CD&V): Mevrouw de minister, het CRM is nog altijd een belangrijk instrument om onze bevoorradingszekerheid te garanderen bij een kernuitstap. Van bij de aanvang hebben wij benadrukt dat de timing en het respecteren ervan belangrijk zijn. Als er een extra onderzoek komt, dan komt de timing wel degelijk in het gedrang. U hebt gezegd dat zo'n onderzoek maximaal 18 maanden duurt. Het is nog niet zeker dat het effectief zolang zal duren. Wij zullen hopen dat het niet zoveel tijd in beslag zal nemen, want als het effectief 18 maanden duurt, dan zal de eerste veiling al in het gedrang komen en dan komt er mogelijk nog veel meer op de helling. Laten we eraan werken en hopen dat het minder lang duurt.

De financiering en de betaalbaarheid zijn mijn tweede bezorgdheid. Tot nu toe werden verschillende scenario's naar voren geschoven en is er nog geen keuze gemaakt. U stelt terecht dat u als minister in lopende zaken die keuze zelf niet kunt maken, omdat de financiering in de komende jaren een impact zal hebben. Het is aan een minister met volle bevoegdheden om dat te doen. Hierbij doe ik een warme oproep aan de grootste partijen om effectief een regering te vormen. Zij die hier luid roepen om duidelijkheid over de financiering kunnen beter hun collega's ertoe aansporen een regering te vormen, want dan zal er snel duidelijkheid over de financiering gegeven kunnen worden.

Niet beslissen is soms ook beslissen. Dat kan ook het geval zijn in dit

02.12 Kurt Ravyts (VB): J'espère que la ministre sera en mesure de convaincre la Commission européenne de la complexité de la situation de la Belgique en ce qui concerne le CRM. Même en l'absence d'un gouvernement de plein exercice, des solutions sont envisageables pour autant qu'il y ait une volonté politique.

02.13 Leen Dierick (CD&V): Le CRM est un instrument important pour garantir notre sécurité d'approvisionnement en cas de sortie du nucléaire. L'éventuelle enquête supplémentaire viendrait compromettre le calendrier établi. Par ailleurs, je m'inquiète du financement du mécanisme. Seul un gouvernement de plein exercice peut opérer un choix en la matière. Ceux qui réclament à présent davantage de clarté sur le financement seraient mieux avisés d'encourager leurs collègues de parti à former un gouvernement sans plus attendre.

dossier. Wij zijn er voorstander van om zo snel mogelijk te handelen in dit dossier en duidelijkheid te geven. Een nieuwe regering zal daarbij cruciaal zijn.

02.14 Kris Verduyckt (sp.a): Er is al veel gezegd.

Uw antwoord heeft me niet echt gerustgesteld. Voor mij is het CRM vooral een dossier van heel veel vragen. In de allereerste commissie waarin ik hier zetelde, was er een discussie tussen Elia en de CREG over de hoeveelheid stroom die we later zouden nodig hebben. Daar is voor mij nog steeds geen duidelijkheid over. Nadien zijn er veel vragen over de financiering bijgekomen, vandaag over de timing. Ik heb de indruk dat u er redelijk gerust bij blijft. Over een plan B heb ik u niet horen spreken. Daarom vind ik deze situatie onrustwekkend.

02.15 Tinne Van der Straeten (Ecolo-Groen): Ik denk dat mijn collega Dierick het heel treffend samengevat heeft. Niet beslist is in dezen ook beslist. Dat geldt niet alleen voor het CRM, maar ook voor de uitstap uit de kernenergie. Ik begrijp de minister als zij zegt dat ze niet kan of wil beslissen omdat we momenteel in lopende zaken zijn. Ik begrijp ook het pleidooi van collega Dierick dat we eerst en vooral een regering nodig hebben. Het is ook mijn voorkeurspiste dat er een regering zou aantreden met volheid van bevoegdheid die over de hele lijn een beslissing kan nemen.

Ik maak me al lang geen illusies meer. We zijn nu negen maanden na de verkiezingen. Er is al veel onderzocht. Ik zie niet plots volgende week een regering opstaan. Ik denk dat het Parlement daarin ook een rol heeft, met name inzake de financiering die uiteindelijk gevalideerd moet worden door het Parlement. De keuze die gemaakt wordt, al dan niet door een regering, en de KB's in verband met de financiering, moeten bekrachtigd worden in dit Parlement.

Het plan B zou erin kunnen bestaan dat er een dialoog ontstaat tussen de uitvoerende macht die de contacten onderhoudt met de Europese Commissie, en het Parlement. Daarin kan bekeken worden hoe we met dit dossier vooruit kunnen geraken. Wat ons allen zou moeten bezwaren, is dat er geen beslissing is en dat we op alle vlakken aanmodderen. Het CRM werd goedgekeurd. Dat betekent dat er gestemd is voor een verzekeringsmechanisme. Of er al dan niet een noodzaak is, zal nog moeten blijken. Dat zal nog moeten geëvalueerd worden. Dan kan het mechanisme al dan niet in werking treden. Het is de verantwoordelijkheid van ons allen – van een regering in lopende zaken of met volheid van bevoegdheid, of van het Parlement, dat hier nu wel zit – om te bekijken of we een set van regels hebben die kunnen gebruikt worden op het moment dat het nodig is.

Dat staat los van de discussie over de kernuitstap, want Elia heeft gezegd dat zelfs bij een verlenging van de levensduur van de kerncentrales een CRM nodig zou kunnen zijn, terwijl we ook de CREG hebben gehoord, die daarover een ander standpunt innam. Los van die discussie is het onze verantwoordelijkheid als regelgever om te zorgen voor een set van regels die de toets van Europa kan doorstaan. Het zou van goed bestuur getuigen als we bekijken welke mogelijkheden er zijn op het vlak van de financiering.

02.14 Kris Verduyckt (sp.a): Cette réponse n'a rien de rassurant. De nombreuses questions sur le CRM restent sans réponse. On a commencé par discuter de la quantité d'électricité dont nous aurions besoin, puis nous avons parlé de financement et voilà que s'y ajoute la question du calendrier. Tout ceci est particulièrement inquiétant.

02.15 Tinne Van der Straeten (Ecolo-Groen): Ne pas décider, c'est parfois aussi décider. J'espère moi aussi que nous aurons bientôt un gouvernement, mais je ne me fais pas d'illusions. L'arrivée d'un nouveau gouvernement fédéral n'est pas pour demain.

Dans ce dossier, le Parlement doit jouer un rôle en entamant un dialogue avec le pouvoir exécutif qui entretient les contacts avec la Commission européenne. Il est de notre responsabilité collective d'utiliser un ensemble de règles claires. Cela n'a d'ailleurs rien à voir avec le débat sur la sortie du nucléaire car selon Elia, il faudra aussi un CRM lors d'une éventuelle prolongation de la durée de vie des centrales.

Ik ga akkoord om af te wachten wat de eerste antwoordronde oplevert, maar ik meen dat iedereen hier wel de recente rechtspraak van het Hof van Justitie kent. De kans dat er een diepgaand onderzoek komt is eerder groot dan klein.

02.16 Malik Ben Achour (PS): Madame la ministre, ce que vous dites aujourd'hui ne correspond pas tout à fait à ce que vous avez dit en décembre. En effet, vous nous certifiiez que le dossier déposé était suffisamment complet pour être analysé par la commission. Ce n'est pas tout à fait le cas aujourd'hui.

Vous continuez à vous réfugier derrière la situation d'un gouvernement en affaires courantes qui ne peut pas avancer. Dans ce cas, il y a deux options: soit vous vous appuyez sur le Parlement pour trouver des pistes pour résoudre le problème du financement. Et je suis sûr que le Parlement est assez mature pour travailler de façon constructive à ce sujet. Soit vous assumez qu'en affaires courantes, on ne peut pas avancer plus vite et que dès lors, les délais de sortie du nucléaire ne seront pas tenables. Dans ce cas-là, il faut l'assumer clairement. On ne peut pas rester dans le flou lié à la situation d'affaires courantes pour rester au milieu du gué. Vous avez quand même la possibilité d'assumer et de dire qu'en affaires courantes, vous ne pouvez pas avancer plus vite sur le CRM, vous ne pouvez pas rendre un dossier complet. La commission attend un dossier complet.

Par ailleurs, vous pouvez dire que compte tenu de l'impossibilité d'avancer plus vite sur le CRM, nous devons revoir nos délais en matière de sortie du nucléaire. Ce n'est pas ce que souhaite mon groupe politique, mais la vérité a ses droits et en politique, il faut assumer certaines vérités.

Pourriez-vous également préciser le moment auquel vous verrez la Commission? Avez-vous déjà une date?

Enfin, comment appréciez-vous le rôle de la CREG dans tout ceci? L'article du *Soir* parle de sabotage. Comment appréciez-vous le rôle de la CREG, sachant qu'il existe une série de nominations qui doivent intervenir au sein de l'organisation?

02.17 Marie-Christine Marghem, ministre: Monsieur Ben Achour, je comprends votre raisonnement.

S'il est intellectuellement correct, il n'est, en revanche, pas parfait. Il ne fait pas la part nécessaire à l'évolution des choses. Vous savez très bien que les discussions sur ce genre de sujet extrêmement complexe ne sont pas réglées comme de la mathématique, je le répète. Si vous pouviez m'accompagner, vous comprendriez ce que cela signifie. Ce qui était vrai dans un temps T, l'est moins dans un temps T+1. Ce sont des choses qu'il faut accepter et qu'il faut envisager avec lucidité.

Je ne suis pas du genre à me réfugier derrière quoi que ce soit pour essayer de me tirer d'épaisseur. J'ai la volonté de poursuivre le travail qui m'a été assigné, selon un cahier des charges bien précis, et qui était de prévoir un mécanisme de rémunération de la capacité. Selon certains intervenants, qui ne sont ni neutres, ni inexpérimentés, en cas de prolongation de certaine centrales, nous aurons de toute façon

02.16 Malik Ben Achour (PS): U zegt nu iets anders dan in december omdat men beseft dat het ingediende dossier onvolledig was.

Ofwel blijft u zich beroepen op het feit dat we momenteel in lopende zaken zijn en in dat geval doet u een beroep op het Parlement om het financieringsprobleem op te lossen. We zullen daar zeker constructief aan meewerken. Ofwel neemt u uw verantwoordelijkheid en stelt u duidelijk dat u geen vooruitgang kunt boeken en dat de termijnen voor de kernuitstap bijgevolg onhoudbaar zullen zijn. Men kan de lopende zaken niet als pretext blijven gebruiken om geen duidelijkheid te scheppen. In de politiek moet men voor bepaalde waarheden durven opkomen!

Wanneer ontmoet u de Commissie? Hoe beoordeelt u in het licht van de komende benoemingen de rol van de CREG in dit dossier? *Le Soir* had het daarbij over sabotage.

02.17 Minister Marie-Christine Marghem: Mijnheer Ben Achour, uw redenering is intellectueel correct, maar discussies over zo een complex onderwerp zijn geen zuivere wiskunde. Wat klopt op een gegeven moment T, geldt niet meer noodzakelijk op een moment T+1.

Volgens sommigen zullen we hoe dan ook een capaciteitsvergoedingsmechanisme nodig hebben als de levensduur van bepaalde centrales verlengd wordt. Ik ga al 5 jaar van die idee uit. Ik was een van de eerste pleitbezorgers van dat mechanisme en de CREG was

besoin de ce mécanisme.

Personnellement, je suis fondée depuis cinq ans sur cette idée. J'ai été parmi les premiers, j'en ai la conviction, à vouloir ce mécanisme et la CREG a été dans les premières à ne pas le vouloir. La situation suit son cours. Cela n'a rien à voir avec une situation de renouvellement des cadres à la CREG ou, dans le cas contraire, c'est vraiment de la mauvaise politique, mais c'est une position qu'elle a toujours adoptée. Et ce n'est qu'au fil du temps qu'elle a évolué vers une position plus ouverte, plus compréhensive, après s'être refermée subitement pour des raisons liées au changement de législation européenne, où le pouvoir des régulateurs a augmenté. Ce qui a engendré une tension entre les gestionnaires des réseaux de transport et les régulateurs sur la question de savoir qui, finalement, déterminera le volume.

À nouveau, je constate que je dois travailler avec la CREG sur la base d'une note. Je lui ai, une nouvelle fois, adressé un courrier pour lui signifier que j'avais besoin d'un dossier de méthodologie pour pouvoir me rendre en Commission européenne fin de ce mois, le 25 mars.

C'est pourquoi j'ai besoin de garder en tête les éléments en provenance de tous les intervenants concernés afin d'expliquer notre situation. Je leur annoncerai que nous y répondrons en fonction de tel et tel paramètre. Ce que je vous raconte n'a rien d'exceptionnel, puisque j'ai agi de la même manière dans les autres dossiers: réserve stratégique, dégressivité offshore, Doel 1 et 2, etc. J'ai donc dû présenter maintes fois notre situation – que la Commission connaît très bien, par ailleurs, puisqu'elle lit aussi le journal. Elle sait très bien que nous sommes en affaires courantes et que ce n'est pas nouveau.

Lorsque le cadre législatif a été voté en avril 2019, nous avons rencontré la précédente Commission. À présent, c'est une nouvelle configuration, comprenant de nouveaux agents dans les administrations. Ces gens nous demandent – à juste titre – des informations approfondies en vue de connaître le dossier belge. J'ai entretenu des contacts avec l'ancienne Commission pendant plusieurs années. Désormais, je discute avec de nouveaux interlocuteurs, auxquels je me dois évidemment de présenter le dossier dans tous les détails. C'est ce à quoi je vais m'employer.

Après le 25 mars, je pourrai vous en dire plus et faire le point avec vous. Ce sera donc le temps T+2.

02.18 Malik Ben Achour (PS): Madame la ministre, la Commission compte de nouveaux membres. Après la formation du gouvernement fédéral, de nouveaux responsables entreront certainement en fonction. Tout cela prend du temps. C'est la conclusion que je tire de votre réponse.

02.19 Marie-Christine Marghem, ministre: Oui, mais c'est vrai!

02.20 Malik Ben Achour (PS): Il me semble nécessaire de tenir un discours clair quant à notre capacité à respecter le délai assigné à notre sortie du nucléaire. Là-dessus, vous ne répondez pas. Serons-nous capables de le faire?

een van de eerste instanties die zich ertegen kantten. Dit dossier houdt geen enkel verband met de nieuwe benoemingen bij de CREG. Allengs is het standpunt van die instantie opener geworden.

De uitbreiding van de bevoegdheden van de regulatoren heeft geleid tot spanningen tussen de beheerders van de transmissienetten en de regulatoren over de vraag wie bevoegd is voor het bepalen van het volume.

Ik heb de CREG nogmaals een brief gestuurd om duidelijk te maken dat ik een dossier met betrekking tot de methodologie nodig heb om op 25 maart de zaak met de Europese Commissie te kunnen bespreken.

Ik heb de gegevens van alle stakeholders nodig om onze situatie te kunnen uitleggen. Ik zal meedelen dat we een antwoord op de situatie zullen formuleren in functie van bepaalde parameters. Ik heb dezelfde werkwijze gevolgd in de andere dossiers.

Toen het wettelijke kader in april 2019 werd goedgekeurd, hebben we met de vorige Europese Commissie om de tafel gezeten. Nu vraagt de nieuwe Commissie ons – terecht – om nadere informatie. Ik zal u meer kunnen meedelen en de stand van zaken kunnen geven na mijn vergadering op 25 maart.

02.18 Malik Ben Achour (PS): Er zitten nieuwe leden in de Commissie. Na de vorming van de federale regering zullen er nieuwe beleidsverantwoordelijken aantreden. Dat alles neemt tijd in beslag.

02.19 Minister Marie-Christine Marghem: Ja, inderdaad.

02.20 Malik Ben Achour (PS): Zullen we ons aan de vastgestelde datum voor de kernuitstap kunnen houden? U geeft geen antwoord

op die vraag.

02.21 Marie-Christine Marghem, ministre: Écoutez, je ne peux pas répondre à cette question. Vous me demandez de vous apporter une prévision. C'est typique de cette commission!

02.21 Minister **Marie-Christine Marghem**: U vraagt mij een prognose te stellen. Dat is typisch voor deze commissie!

02.22 Malik Ben Achour (PS): Gouverner, c'est prévoir, madame la ministre!

02.22 **Malik Ben Achour** (PS): Regeren is vooruitzien, mevrouw de minister.

02.23 Marie-Christine Marghem, ministre: Écoutez – quelles que soient vos options –, rappelez-vous que M. Magnette, membre de votre parti politique qui a occupé mon poste en 2009, a signé la prolongation de Tihange 1, Doel 1 et 2 pour vingt ans. Je ne sais donc pas comment votre groupe appréhende la situation et son évolution, compte tenu de l'existence de centrales nucléaires chargées de produire de l'électricité dans notre pays.

02.23 Minister **Marie-Christine Marghem**: De heer Magnette, een lid van uw partij, zat in 2009 op mijn stoel en heeft ermee ingestemd Tihange 1 en Doel 1 en 2 twintig jaar langer open te houden. Ik weet niet hoe uw fractie de evolutie van de situatie inschat, rekening houdend met het feit dat er kerncentrales bestaan die gebruikt worden voor de elektriciteitsproductie in ons land.

Au fond, je n'ai pas à m'en préoccuper. Actuellement, je fais partie d'un gouvernement, toujours en affaires courantes parce que les partis ne parviennent pas à s'entendre pour former un gouvernement de plein exercice. Aussi, je continue à travailler; je pourrais très bien ne rien faire et considérer que, en affaires courantes, faire des choix radicaux comme ceux que vous me poussez à faire pour des raisons purement politiques dans votre chef, ...

Ik zet het werk voort, ook al maak ik daarbij geen radicale keuzes zoals die waarop u uit louter politieke overwegingen bij mij aandringt.

02.24 Malik Ben Achour (PS): Absolument pas, madame la ministre! Je ne vous demande pas ce que pense mon groupe politique...

02.25 Marie-Christine Marghem, ministre: Je n'ai pas à le savoir.

02.26 Malik Ben Achour (PS): Je vous demande ce que vous pensez de notre capacité à tenir certains délais.

02.27 Marie-Christine Marghem, ministre: Je l'ai dit en toutes lettres depuis longtemps! Je pense que nous avons besoin de ce mécanisme et je ferai tout ce qui est en mon pouvoir pour le finaliser dans les temps. C'est tout! Mais les temps, cela ne signifie rien. Vous ne savez pas quel est le temps nécessaire! Il s'agit de prévisions. Tout fonctionne...

02.27 Minister **Marie-Christine Marghem**: Wij hebben dit mechanisme nodig en ik zal alles in het werk stellen om dit dossier tijdig in kalk en cement te krijgen.

02.28 Malik Ben Achour (PS): 2025, c'est dans cinq ans! Cela, je le sais!

02.29 Marie-Christine Marghem, ministre: ... tout fonctionne dans ces matières sur la base de prévisions. Il est toujours facile de rigidifier ces prévisions en essayant d'en tirer des garanties dans un débat politique, où chacun essaye de se distinguer. Vous pensez bien: ne pas décider, c'est aussi décider. Le Parlement est tout à fait en mesure de ne pas décider. Vous pouvez très bien vous exprimer politiquement en disant que "finalement, cela ne sert à rien. Nous, on préfère prolonger le nucléaire, patati, patata". Ce n'est pas la peine de vous jeter sur un gouvernement en affaires courantes en disant que

02.29 Minister **Marie-Christine Marghem**: Het staat u vrij de inertie van de regering te bekritisieren en te zeggen dat ze u het ergste doet vrezen, maar u zou ook de koe bij de horens kunnen vatten in het dossier van de financiering van het CRM en een

"ce dernier n'avance pas et, ce faisant, il précipite les choses que nous ne voulons pas, par exemple, la sortie du nucléaire, qu'il orchestrera plus tard dans une coalition machin et nous n'en voulons pas". Ou vous pouvez dire; "au contraire, ce gouvernement en affaires courantes fait tout ce qu'il peut, mais il n'y arrivera pas. De toute façon, pour une raison simple, c'est que fondamentalement, il faut faire autre chose". Vous avez la liberté de vous exprimer.

Mais, excusez-moi, je n'ai encore vu aucune proposition de votre part au Parlement. Vous avez la liberté de vous saisir de la matière du financement du CRM. Vous avez eu des quantités d'auditions pour soumettre une proposition de loi qui élit un système ou une option de financement. Rien ne vous empêche de le faire. Je veux bien en discuter avec vous, je ne vois pas où est le problème. Mais, dans l'attente, je ne vais pas me tourner les pouces et je vais continuer à travailler. J'occupe une fonction, j'ai une responsabilité, je l'exprime et j'agis en conséquence.

02.30 Greet Daems (PVDA-PTB): Mevrouw de minister, ik wil nog even ingaan op de financiering. U zegt niet echt wie de factuur zal betalen en u houdt de drie financieringsopties open. Voor ons is het echter onaanvaardbaar als de kosten voor het CRM op de energiefactuur van de gewone mensen komen. We zullen dat van heel nabij blijven volgen.

02.31 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Collega's, we hebben nu al heel wat wijze zaken gehoord.

In alle eerlijkheid, de minister had van bij het begin gezegd dat zij vragen verwachtte.

La ministre attendait les questions de la Commission européenne, ce n'est pas nouveau.

Madame la ministre, en ce qui concerne le financement, vous dites qu'un gouvernement qui n'est pas de plein exercice ne peut pas décider.

De vraag is natuurlijk, als men de volheid van bevoegdheid over een dossier heeft, of men het volledig dossier wil bekijken.

Ik volg mevrouw Dierick: als de Europese Commissie de zaak op de lange baan schuift en antwoorden door nieuwe vragen en nieuwe termijnen worden gevolgd, komt een eerste veiling in het gedrang. Als een eerste veiling in het gedrang komt, dan komt ook de bevoorradingszekerheid in het gedrang.

Bevoorradingszekerheid was een van de cruciale voorwaarden voor de uitstap in 2025. Wij hebben geen onvoorwaardelijke uitstap getekend; wij hebben dat gedaan onder specifieke voorwaarden, waarvan de bevoorradingszekerheid er een was.

Als men de bevoorradingszekerheid niet hard kan maken, dan moet men het dossier in zijn totaliteit bekijken. Als het Parlement, zoals mevrouw Van der Straeten terecht zegt, volheid van bevoegdheid heeft en daarover wil discussiëren, dan moet men het dossier in zijn totaliteit durven te bekijken.

wetsvoorstel kunnen indienen waarin een plan voor die financiering wordt uitgestippeld. In de tussentijd oefen ik mijn functie uit en neem ik mijn verantwoordelijkheid op, ik maak kenbaar wat ik zou willen en ik handel in overeenstemming daarmee.

02.30 Greet Daems (PVDA-PTB): La ministre ne dit pas qui paiera la facture. Pour notre groupe, il est hors de question que les citoyens ordinaires supportent le coût du CRM.

02.31 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Wij wisten dat u vragen van de Europese Commissie verwachtte. Het klopt inderdaad dat een regering in lopende zaken niet kan beslissen over de financiering.

Sinon se pose la question de savoir s'il existe une volonté réelle d'examiner l'ensemble du dossier. J'abonde dans le sens de Mme Dierick qui affirme que si la Commission européenne fait traîner le dossier en posant de nouvelles questions et en fixant de nouveaux délais, une première mise aux enchères et, par conséquent, la sécurité d'approvisionnement sont compromises, alors que c'était précisément l'une des conditions essentielles fixées pour la sortie du nucléaire à l'horizon 2025. S'il est impossible d'assurer la sécurité d'approvisionnement, le dossier doit être examiné dans sa globalité. Tous les partis, le PS, par exemple,

Mevrouw de minister, intelligentie is inderdaad niet perfect, maar is wel het begin van de wijsheid, zoals de heer Ben Achour heeft aangetoond. Bestaat er bij alle partijen hier in het Parlement de bereidheid om zonder taboes over het CRM en over de kernuitstap te praten? Ik heb het dan over het CRM in de zin dat het mechanisme interessant is als stok achter de deur, die niet noodzakelijk hoeft te worden gebruikt.

En omgekeerd, bestaat er bij de partijen, onder meer bij de PS, de bereidheid om opnieuw te spreken over de kernuitstap, zoals wij dat in het verleden deden? Wij deden dat vroeger al in verschillende hoedanigheden. Het is goed om de geschiedenis even te herhalen, maar laten we vooral onze tijd steken in de toekomst.

De vraag is dus of het Parlement de moed heeft om dat te doen, omdat de minister het niet kan, gelet op de beperkte mogelijkheden waarover zij beschikt.

Ik besef dat u dat graag wil doen, mevrouw de minister. Hoe dan ook, *this is an accident waiting to happen*. We gaan stilaan naar de afgrond. De termijnen zijn er. Ik vind dat de heer Ben Achour zeer heldere en duidelijke taal heeft gesproken. Zijn we bereid om de consequenties daarvan te dragen?

02.32 Tinne Van der Straeten (Ecolo-Groen): Ik denk dat we dat met het Parlement al gedaan hebben, getuige daarvan de hoorzittingen van vóór het zomerreces. De eerste vergadering van onze commissie was gewijd aan de toelichting van de adequaathedenstudie van Elia en de reactie daarop van de CREG. Dat is dus een open deur, we hebben die discussie in het Parlement reeds gevoerd. Overigens was het besluit van de eerste hoorzitting net dat de commissie in de breedst mogelijke zin bij de werkzaamheden omtrent het CRM wilde betrokken worden. Ik zie het probleem niet. Ik denk dat u een politiek issue zoekt.

02.33 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Ik zal u zeggen wat het probleem is. Wie van de partijen hier rond de tafel is bereid om, als het gaat over de financiering van het CRM, te zeggen hoe men dat zal financieren, conform de Europese regels? Men kan natuurlijk stellen dat niet de mensen moeten betalen, dat Sint-Niklaas het misschien zal betalen, of de rijken. Hoe men dat laatste dan definieert, weet ik niet. Wie van de partijen rond de tafel is bereid om die discussie te voeren en voorstellen op tafel te leggen, zoals de minister heeft gezegd? Wie van de partijen is bereid om hier de boeken open te doen en te zeggen hoe het moet verlopen?

Voorts, mevrouw Van der Straeten, werd de kernuitstap goedgekeurd met als voorwaarde de bevoorradingszekerheid. Een van de vele kandidaat-voorzitters van mijn partij heeft dat ook onder die voorwaarden gesteld. We zullen dus geen maatregelen uitvoeren waarvan we achteraf zien dat die de bevoorradingszekerheid van ons land in gevaar brengen.

Over die twee issues moet duidelijke taal worden gesproken. Dat is geen politiek spel, dat is gewoon om duidelijkheid vragen.

sont-ils disposés à discuter sans tabous de la sortie du nucléaire et du CRM en guise de moyen de pression? M. Ben Achour a en tout cas été très clair à ce propos.

02.32 Tinne Van der Straeten (Ecolo-Groen): Le Parlement a déjà eu cette discussion au cours de l'audition consacrée aux explications fournies dans le cadre de l'étude d'adéquation d'Elia et à la réaction de la CREG. Cette réunion s'est achevée sur la conclusion que notre commission souhaitait être impliquée, au sens le plus large, aux travaux relatifs au CRM.

02.33 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Quels partis sont prêts à s'engager sur le mode de financement du CRM en conformité avec les règles européennes? Il est très facile de dire que le système sera financé par saint Nicolas ou les riches. Je vous rappelle que la sortie du nucléaire a été approuvée à condition que la sécurité d'approvisionnement soit garantie dans notre pays. Dans ce domaine, la langue de bois doit être évitée à tout prix!

02.34 Bert Wollants (N-VA): Duidelijk is dat de kwestie van de financiering ons al heel lang boven het hoofd hangt, zelfs toen u nog uw volle bevoegdheden had. Op dat moment werden er ook al discussies gevoerd over de financiering. Men stelde toen al heel kort voor de verkiezingen te zitten en daarover dus niet meer te beslissen, ook al had de regering op dat moment, in 2018, de volheid van bevoegdheid. In de eerste teksten over het CRM, die ik hier bij mij heb, staan er verschillende opties op het vlak van de financiering, waaruit zou worden gekozen, dus in de CRM-wet zelf. Men heeft toen besloten de bepalingen ter zake te schrappen en ze over te hevelen naar KB's, waarna de volgende regering zich daarmee zou amuseren.

Alle partijen hier zeggen dat het CRM er moet komen, maar dat hun kiezers de kosten ervan niet betalen. Dat hoor ik hier bij iedereen. Om eerlijk te zijn, dan leven we in een fantasiewereld, een luchtkasteel, waarin wel moet worden betaald, maar niet door ons. Dat is natuurlijk gemakkelijk; alleen geraken wij er op die manier niet uit.

Als men het niet eens wordt over de factuur van het CRM, moet men er dan niet in de eerste plaats voor zorgen dat die factuur een stuk kleiner wordt of misschien zelfs helemaal wegvalt? Dat is volgens mij een cruciale vraag. Mijnheer de voorzitter, u hebt op dat vlak absoluut gelijk, men kan die zaken niet los van mekaar bekijken. Men kan niet een beslissing nemen over de financiering en dan zeggen dat het CRM er sowieso moet komen. Die twee zijn met mekaar verbonden en misschien moet men dan ook kijken naar andere opties.

Ik houd al lang dat pleidooi. Een aantal jaren geleden vroeg de heer Di Rupo aan mij op welke planeet de N-VA leeft. Wij zijn daar reeds lang niet meer alleen.

02.35 Tinne Van der Straeten (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, om op uw vragen te antwoorden, wij zijn allemaal verkozen leden van het huis, ik ook. Mijn fractie heeft het CRM mee goedgekeurd. Als u vraagt of wij bereid zijn om door te denken, kan ik zeggen dat mijn antwoord uiteraard ja is. Wij hoeven niet te zitten wachten op een regering waarvan onze partij al dan niet deel uitmaakt, en pas dan daarover beginnen na te denken. Het getuigt van verantwoordelijkheid om alle denksporen onder de loop te nemen.

De wet op de kernuitstap bestaat uit de artikelen, zoals u hebt aangehaald. De bevoorradingszekerheid is daarvan een onderdeel. Die wet is er gekomen onder paars-groen, met een groene staatssecretaris. Ik sluit mijn ogen daar niet voor. Ik vraag aan u om geen spijkers op laag water te zoeken en om het debat in onze commissie te organiseren op een objectieve en feitelijke manier, waarbij wij inderdaad alle elementen in ogenschouw moeten nemen. Wij zijn reeds met dat werk begonnen en kunnen daarmee voortgaan.

Ik verwacht dan natuurlijk wel dat wij kunnen beschikken over alle elementen. Ik herinner u eraan dat de hoorzitting met het opvolgings-

02.34 Bert Wollants (N-VA): La question du financement se posait déjà alors que nous disposions encore d'un gouvernement de plein exercice. Lors de ces discussions, tout le monde s'est dit que la proximité des élections ne permettait plus de prendre une décision. Les premiers textes relatifs au CRM offraient plusieurs options en matière de financement et un choix devait être opéré dans le cadre de la loi sur le CRM. Il a été décidé à l'époque de supprimer ces éléments et de les intégrer dans des arrêtés royaux.

Tous les partis affirment à présent que le CRM est une nécessité mais que leurs propres électeurs ne le financeront pas. Nous sommes en pleine science-fiction!

En cas de désaccord concernant la facture du CRM, il faut faire en sorte que cette facture diminue substantiellement ou peut-être même qu'elle disparaisse complètement?

Il est impossible de prendre une décision concernant le financement et d'affirmer ensuite que le CRM doit être mis en place de toute façon. Peut-être faudrait-il alors examiner aussi les autres options.

02.35 Tinne Van der Straeten (Ecolo-Groen): Mon groupe a aussi adopté le CRM. Nous ne devons pas attendre qu'il y ait un nouveau gouvernement fédéral pour entamer la réflexion. Le fait de prendre toutes les pistes de réflexion en considération est une question de responsabilité.

La loi sur la sortie du nucléaire comporte plusieurs articles, dont celui relatif à la sécurité d'approvisionnement. Je demande de ne pas chercher midi à quatorze heures et d'organiser objectivement le débat dans notre commission.

Je compte toutefois pouvoir

comité hier anderhalf uur bezig was en dat de vertegenwoordiger van de FOD Economie plots zei dat men die middag de notificatiefile reeds had opgestuurd. Wij hebben via u aan de minister gevraagd om te beschikken over de documenten. Dat gebeurde op basis van een brief die door bijna iedereen hier werd ondertekend. Mijnheer de voorzitter, wij hebben die niet gekregen. Als uw vraag is of de partijen hier bereid zijn om ten gronde te discussiëren over de cruciale zaken in het dossier, dan is mijn antwoord ja, maar met volheid van informatie.

02.36 Malik Ben Achour (PS): Madame la ministre, je voudrais être parfaitement clair.

Il n'y a pas de jeu politicien dans mon chef. Il n'y a aucune volonté de vous pousser à la faute ou de vous mettre en difficulté. Il y a simplement le souci de savoir dans quelle pièce on joue. Sommes-nous encore une fois capables de tenir les délais que nous nous sommes nous-mêmes imposés? C'est mon seul souci.

Comme je suis aussi soucieux du respect du sens de la vérité, je voudrais préciser que M. Magnette a prolongé Tihange 1 de dix ans. C'est tout ce qu'il a fait. Vous parliez de vingt ans tout à l'heure. Mais peu importe.

02.37 Marie-Christine Marghem, ministre: Attendez. Ce n'est pas lui qui a prolongé Tihange 1 dans le gouvernement d'Elio Di Rupo, mais en 2009, il a signé un document appelé *Pax electrica* avec l'entreprise.

Je vous le montrerai pour que vous voyiez exactement ce qu'il en est. Il y était convenu de part et d'autre qu'il y aurait une rente nucléaire, donc une extrafiscalité, compte tenu du surbénéfice d'Electrabel, et que les centrales dont j'ai parlé seraient prolongées de vingt ans. Finalement, ce ne fut pas le cas. Les décisions qui ont été prises par la suite ont ramené à dix ans cette période de vingt ans – d'où, évidemment, tensions entre les deux parties. Je vous montrerai, et vous comprendrez.

02.38 Malik Ben Achour (PS): Monsieur le président, si vous le permettez, je voudrais terminer.

Peu importe le passé. L'important est de trouver des solutions. Un des plus gros problèmes que nous avons actuellement, c'est la question du financement. Venez en commission, et que la commission trouve des pistes de solution à cette question.

02.39 Marie-Christine Marghem, ministre: Ce n'est pas à moi à vous fournir cela. J'essaie de vous faire comprendre que moi, je continue mon travail. Vous êtes légitimement en train de m'interroger sur mon travail. Je suis disposée à revenir très régulièrement pour vous donner l'état d'avancement. Les choses sont claires. Vous savez ce que je pense et ce que je veux.

Si vous avez des propositions de loi à faire en matière de financement – je vous rappelle quand même que tout cela doit toujours correspondre aux *guidelines* européennes – je suis toute prête à en discuter avec vous. Mais je suis très occupée, et je ne vais évidemment pas commencer à travailler avec le Parlement en amenant toute la

disposer dans ce cas de toutes les informations. Dans le passé, nous n'avons jamais reçu cette exhaustivité, et ce, en dépit d'un courrier signé par presque tous les intéressés.

02.36 Malik Ben Achour (PS): Los van alle politieke spelletjes wil ik alleen maar weten of we in staat zijn om de deadlines die we onszelf opgelegd hebben te halen. Ik wil erop wijzen dat de heer Magnette de levensduur van Tihange 1 met tien jaar verlengd heeft.

02.37 Minister Marie-Christine Marghem: In 2009 heeft hij de Pax Electrica ondertekend die in een nucleaire rente en een verlenging van de levensduur van de betrokken centrales met 20 jaar voorziet. Uiteindelijk was dat niet het geval, waardoor er spanningen tussen de partijen ontstaan zijn.

02.38 Malik Ben Achour (PS): We moeten naar oplossingen zoeken. Het probleem is de financiering. Ik nodig u uit om naar de commissie te komen zodat we samen naar oplossingen kunnen zoeken.

02.39 Minister Marie-Christine Marghem: Het is niet mijn taak om u mogelijke oplossingen aan te reiken. Als u wetsvoorstellen inzake de financiering wilt indienen die in overeenstemming met de Europese richtsnoeren zijn, dan ben ik bereid die met u te bespreken. Dit is een periode van lopende zaken. U hebt volop de mogelijkheid om wetsvoorstellen in te

matière pour que vous preniez une décision ou une autre par la suite. dienen.

On est en affaires courantes. Vous avez la pleine capacité, avec les auditions et tous les documents dont vous disposez, de faire des propositions de loi. Saisissez-vous-en! Je l'ai fait en période d'affaires courantes à une époque et il en est advenu la loi Ghislenghien. Je n'ai pas demandé au gouvernement ni au ministre fonctionnel de me donner tous les éléments. Je les ai élaborés moi-même puis, avec mes collègues du Parlement, nous avons trouvé une majorité.

02.40 Malik Ben Achour (PS): En tout cas, je retiens de l'intervention de la plupart de mes collègues que le Parlement vous tend la main pour trouver des solutions et accélérer le processus, de manière à tenir les objectifs. J'entends que cette main tendue reste non saisie pour le moment, mais je suis sûr que cela changera.

02.40 Malik Ben Achour (PS): Ik begrijp dat u de uitgestoken hand van het Parlement om het proces te versnellen niet wilt aanvaarden, maar ik ben er zeker van dat dat zal veranderen.

02.41 Kurt Ravyts (VB): Een rode draad doorheen uw betoog is duidelijkheid, de fracties moeten duidelijkheid creëren. Die duidelijkheid is er echter deels al. Wie heeft in april de kaderwet inzake het CRM niet goedgekeurd? Men doet hier alsof die wet unaniem is goedgekeurd, maar dat was niet het geval. Er waren immers twee fracties die tegengestemd hebben, om een aantal goede redenen. De onduidelijkheid over de financiering was daarvan een heel belangrijk element.

02.41 Kurt Ravyts (VB): Deux groupes ont en effet voté contre la loi-cadre concernant le CRM, en raison notamment du manque de clarté entourant son financement.

02.42 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Collega's, ik heb al gezegd dat men, als er geen regering met volheid van bevoegdheid is, in het Parlement alleen een oplossing kan vinden als men bereid is om meerderheden te zoeken. Men heeft 76 stemmen nodig om iets door het Parlement te laten goedkeuren. Dat is een heldere logica. Als men meerderheden moet zoeken, dan moeten mensen ook bereid zijn om bepaalde taboes los te laten. De partijen die zich destijds verzet hebben tegen het CRM zullen nu misschien zeggen dat het onder bepaalde condities wel kan, als er financiële duidelijkheid is, mits het gekoppeld wordt aan iets anders. Dat is wat ik voor ogen houd.

02.42 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Dès lors que le gouvernement actuel n'est pas de plein exercice, nous devons tenter de réunir une majorité au sein du Parlement. Les partis précédemment opposés au CRM pourraient aujourd'hui changer d'avis, notamment si les modalités financières étaient clarifiées.

Mevrouw Van der Straeten heeft gelijk als zij zegt dat het Parlement over alle informatie moet beschikken om dit te kunnen bespreken. Als deze beslissing genomen wordt door het Parlement, dan zullen wij de minister ook verzoeken om deze informatie aan ons te bezorgen. Dat is evident. Ieder heeft zijn rol en moet die ook kunnen spelen. Men moet dat ook met de nodige expertise kunnen doen en die kan men niet van een individueel Parlements lid verwachten.

Mme Van der Straeten affirme à juste titre que le Parlement doit disposer à cet effet de toutes les informations nécessaires.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: Collega's, ik stel voor dat we dit interessante debat nu sluiten. We zijn benieuwd of daar nog iets van komt.

Er staan nog heel wat andere vragen aan de agenda.

La ministre a demandé à pouvoir postposer les questions car elle a d'autres obligations.

De minister heeft op dit ogenblik andere verplichtingen, dus ik zou voorstellen dat wij die vragen uitstellen tot een volgende vergadering, omdat wij niet zo'n drukke agenda hebben in de komende weken. Het

kabinet stelt voor om dat op dinsdag 24 maart te doen. *(Instemming)*

La réunion publique de commission est levée à 12 h 04.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 12.04 uur.